

КРЭЎСКІ
ЗАМАК
АДНАЎЛЯЕЦЦА

8

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

30

ВЕРАСНЯ 2020 г.

СЕРАДА

№ 190 (29304)

ПРЫШЧЭПКА
АД ГРЫПУ
ДЛЯ ДЗІЦЯЦІ

9

ЦЫТАТА ДНЯ

**Аляксандр
СУБОЦІН, намеснік
прэм'ер-міністра:**

«Сельская гаспадарка заўсёды субсідуюецца ва ўсіх краінах: у нейкіх больш, у нейкіх менш. Гэта адна з падстаў для палемікі пры ўступленні ў СГА, пры вызначэнні роўных умоў для вытворчасці прадукцыі. У нас ёсць стратныя прапрывемствы, але іх колькасць штогод памяншаецца. Харчовая бяспека мае ключовае значэнне. Мы стараемся цалкам забяспечыць сябе неабходным харчаваннем, і ў нас гэта атрымліваецца. Думаю, сёлетні і нашы паказчыкі па экспарце сельгаспрадукцыі крыху павялічацца».

«ПАЗІЦЫЯ БЕЛАРУСІ БЫЛА І ЗАСТАЕЦЦА СТАБІЛЬНАЯ І ПРАДКАЗАЛЬНАЯ»

Учора пленарным пасяджэннем і падпісаннем шэрагу пагадненняў завяршыўся VII Форум рэгіёнаў Беларусі і Расіі

Фота: БелТА

Сёлета ён праходзіў пад знакам гістарычнай памяці пра Перамогу ў Вялікай Айчыннай вайне. Фармат форуму быў прадывітаны наступствамі эпідэміялагічнай абстаноўкі ў свеце і небяспэкай другой хвалі каранавіруса: нягледзячы на прыбыццё расійскіх дэлегацый у Мінск, яго ўдзельнікаў падзялялі тысячы кіламетраў, а злучалі відэасувязь і сучасныя тэхналогіі. Пачалося пленарнае пасяджэнне з відэазваротаў прэзідэнтаў дзвюх краін.

Крок для добрасуседства

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка адзначаў, што гэты саміт важны для Саюзнай дзяржавы як працяг дыялогу, які распачалі кіраўнікі дзяржаў падчас сустрэчы ў Сочы ў верасні бягучага года. «Гэта яшчэ адзін важны крок для ўмацавання добрасуседства і развіцця супрацоўніцтва паміж нашымі брацкімі народамі», — сказаў ён. — Фармат такога рэгіянальнага ўзаемадзеяння досыць эфектыўны. За шэсць гадоў падпісана больш за 300 пагадненняў, заключаны кантракты на суму больш за два мільярды долараў. Гэта вялікі ўнёсак у развіццё сацыяльна-эканамічнага патэнцыялу Беларусі і Расіі».

Аляксандр Лукашэнка выказаў упэўненасць у тым, што цяперашні саміт па ўсіх пазіцыях не саступіць папарэднім.

СТАР. 2

ЗІМА СПЫТАЕ

Як правільна падрыхтавацца да халадоў?

Усё менш часу застаецца да той пары, як у Беларусі завітаюць на працяглы час халады. Пакуль што цёплая восень — самы спрыяльны час для таго, каб правесці генеральны агляд падрыхтаванасці свайго жылля да зімы. Пра тое, як гэта зрабіць, расказаў афіцыйны прадстаўнік Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Беларусі Віталь НАВІЦКІ.

— Што ўлетку, што ўзімку асноўная прычына пажараў — гэта неасцярожнасць падчас курэння. Часам іх доля, асабліва калі гаворка ідзе пра гібель людзей, дасягае трох чвэрцяў. Гэта ўскосная прычына пажараў і ў халодную пару года — калі месца перакуру з ганка ці вуліцы перамяшчаецца ў жылое памяшканне і нярэдка ў ложак. Гаворка тут ідзе аб прастай чалавечай

неахайнасці пры абыходжанні з адкрытай крыніцай агню, — заўважыў Віталь Навіцкі. — Але вось што датычыцца пажараў, якія ўзнікаюць з прычыны дзвюх болевых кропак — пяхнога ацяплення і ўсяго, што датычыцца эксплуатацыі праводкі і электрычнага абсталявання, то тут час напярэць сітуацыю яшчэ ёсць.

Паказальны выпадак адбыўся летась узімку ў сталіцы. У адным з прыватных дамоў па вуліцы Адроеўскага ўвечары знаходзіліся бабуля і ўнук. Жанчына клала малага спаць, як раптам заўважыла, што ў жылым пакоі іскрыць праводка. Яна тут жа выклікала ратавальнікаў, апранула малага і пабегла разам з ім прэч. Праз пятнаццаць хвілін агонь быў ліквідаваны, але калі б пажар адбыўся праз некалькі гадзін, то яго наступствы маглі быць трагічнымі. Нават

за такі невялікі час паспелі загарэцца драўляная абшўка столі і маёмасць у жылым пакоі. А вось аўтаномнага пажарнага апаратаўніка ў доме не было...

СТАР. 7

КОРАТКА

- Першы сертыфікат на арганічную прадукцыю выдалі ў Беларусі.
- Стартваў юбілейны 10-ы сезон маладзёжнага праекта «100 ідэй для Беларусі».
- Акцыя «Чысты лес» пройдзе ў нашай краіне 17 кастрычніка.
- Клінічныя даследаванні вакцыны «Спадарожнік V» у Беларусі пачаліся раней.
- Беларускія прадпрыемствы плануецца атрымаць права паставак свініны ў Кітай.
- Авіяцыя МНС Беларусі працягвае аказваць дапамогу ў турэні лясных пажараў у Турцыі.
- Суды за першае паўгоддзе разгледзелі каля дзвюх тысяч спраў аб абароне праваў спажывцоў.
- Падрэзаныя ўзброеныя сілы Расіі пакідаюць Беларусь пасля вучэнняў «Славянскае братэрства».
- Краіны з нізкім і сярэднім прыбыткам атрымаюць 120 млн экспрэс-тэстаў на COVID-19.

Па палічках

МІФЫ І МАГЧЫМАСЦІ МЕДЫЯЦЫ

Калі спрачальнікам, якія пагадзіліся на сустрэчу з медыятарам, здаецца, што спецыяліст у гэты час нічога не робіць і толькі задае нейкія дзіўныя пытанні, гэта ідэальна. Чаму? Бо менавіта самі апаненты павінны вынайсіць рашэнне, якое задаволіць іх і дазволіць дамовіцца без суда. А вось дакапацца да сапраўдных намераў, патрэб і інтарэсаў кожнага з іх якраз і дапамагае медыятар. І менавіта гэтым тлумачыцца выслоўе «Медыяцыя адкрывае новыя магчымасці», гэта значыць, што праблемы людзей рашае не суддзя, а самі людзі, і часам ім самім гэта здаецца чужым. Як можа дапамагчы медыятар, чым кіруюцца людзі ў спрэчках, чаго яны насамрэч прагнуць, расказала Аляся ПУХАВА, бізнес-юрыст, медыятар Цэнтра медыяцыі і перагавораў.

«Зарадка» на абмеркаванні і выгада выканання

Для тых, хто яшчэ ўвогуле нічога не чуў пра медыяцыю, нагадаем, што гэта — канфліктна-рэсольвацкі перамоваў паміж канфліктуючымі бакамі з удзелам нейтральнага пасярэдніка — медыятара, які садзейнічае наладжанню дыялогу паміж бакамі і пошуку ўзаемавыгоднага рашэння, што здольнае спыніць спрэчку.

Прынцыпы медыяцыі аднолькавыя ва ўсім свеце. Гэта добраахвотнасць удзелу спрачальнікаў, нейтральнасць медыятара, роўнасць бакоў канфлікту, іх супрацоўніцтва, канфідэнцыяльнасць працэдуры.

Медыятар валодае мноствам спецыяльных тэхнік і практыкаванняў, з дапамогай якіх ён можа дапамагчы спрачальнікам дамовіцца, аднак гэта застаецца па-за кадрам. На сустрэчы людзі часам нават не заўважаюць, што медыятар «зараджае» бакі на гатунасць абмеркавання і вырашэння сваю праблему.

СТАР. 6

ISSN 1990 - 763X

2 0 1 9 0 >

9 771990 763008

«ПАЗІЦЫЯ БЕЛАРУСІ БЫЛА І ЗАСТАЕЦА СТАБІЛЬНАЯ І ПРАДКАЗАЛЬНАЯ»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

«Гісторыя пацвярджае, што толькі раса, супольна ўдаецца дабівацца значных вынікаў. Па праве ганарымся тым, што беларусы і расіяне сумесна з іншымі народамі СССР зрабілі вышальны ўнёсак у перамогу над фашызмам, — дадаў ён. — Таму мы сёння згадваем святую для ўсіх падзею — 75-годдзе Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне. На той вайне нашы народы панеслі каласальныя страты. Толькі ў Беларусі загінулі кожны трыццаць жыхар. За гады акупацыі германскія захопнікі разбурылі 209 з 270 беларускіх гарадоў і раённых цэнтраў. Знішчылі амаль дзве тысячы вёсак. Мы ваявалі за кожны кавалек роднай зямлі. У краіне разгарнуўся усенародны рух супраціўлення. З фашыстамі змагаліся нават дзеці. У выніку ў канцы 1943 года пад кантролем народных месціўцаў знаходзілася прыкладна 60 працэнтаў тэрыторыі краіны».

Перамога

як сусветная спадчына

У Беларусі і Расіі трапятліва адносяцца да памяці пра тую вайну, адзначыў кіраўнік дзяржавы. «Нават у самай малой вёсачцы стаіць абеліск з чырвонай зоркай. Ніводны з іх не закінуты і не знік з твару зямлі, — падкрэсліў ён. — Мы і сёння ўзводзім манументы. Напрыклад, пад Мінскам, на месцы, дзе знаходзіўся нацысцкі канцлагер, узведзены мемарыяльны комплекс «Трасцянец». Па колькасці знішчаных людзей — гэта чацвёртая «Фабрыка смерці» ў Еўропе пасля Асвенціма, Майданак і Трэблінкі. Яе ахвярамі сталі больш за 200 тысяч чалавек. Таму мы не можам спакойна назіраць за спробамі асобных краін перапісаць гісторыю».

Аляксандр Лукашэнка падзякаваў расіянам за выказаную на міжпарламенцкай пляцоўцы саюза ініцыятыву прызнаць перамогу ў Другой сусветнай вайне сусветнай спадчынай чалавецтва, помнікі змагарам з нацызмам ва ўсіх краінах — сусветным мемарыялам чалавецтва.

«Фальсіфікацыя гісторыі з'яўляецца рэальнай пагрозай стабільнасці грамадства, нясе ў сабе рызыкі нацыянальнага,

сацыяльнага, канфесійнага расколу. — лічыць Прэзідэнт. — Таму выключна важна, што на форуме абмяркоўваюцца сумесныя меры па супрацьдзеянні скажэнню праўды пра вайну».

На яго думку, трэба разам актывізаваць работу па падрыхтоўцы праекта новай рэзалюцыі Генасамблеі ААН, у якой асуджаюцца гераізацыя нацызму, неанацизму і іншыя практыкі, якія садзейнічаюць эскаляцыі сучасных формаў расізму, расавай дыскрымінацыі, ксенафобіі і нецярпимасці, якая звязаная з імі.

Важна, каб моладзь разумела

«Але нашы намаганні акажуцца марнымі, калі мы не перададзім моладзі эстафету памяці, — заўважыў кіраўнік дзяржавы. — З дапамогай самых сучасных тэхналогій пакаленню, якое падрастае, спрымаюць навізацыя ільжывыя каштоўнасці: культ спажывання, індывідуалізм, сацыяльную безадказнасць. Гэта далёка ад традыцый і светапоглядаў нашых народаў, у аснове якіх адзінства, згуртаванасць і гатоўнасць прыйсці на дапамогу адно аднаму».

Работа з моладдзю знаходзіцца пад пільнай увагай саюзных парламентарыяў, з задавальненнем адзначыў Прэзідэнт. Створаная пры Парламенцкім сходзе Саюза Беларусі і Расіі Маладзёжная палата актыўна прыцягвае маладых людзей у арбіт двухбаковага супрацоўніцтва. На думку Аляксандра Лукашэнка, гэтай дзейнасці трэба дадаць больш канкрэтны, напорыстасці і выніковасці.

«Вядучыя ВНУ нашых краін рэалізуюць шэраг сумесных адукацыйных і навуковых праектаў, агульнымі намаганнямі выдаюць навуковыя дапаможнікі. Сёння каля 11 тысяч беларусаў навучаюцца ў расійскіх ВНУ і больш за паўтары тысячы расіян — у Рэспубліцы Беларусь, — паведаміў ён. — Але супрацоўніцтва ў сферы адукацыі трэба развіваць яшчэ больш актыўна ў рамках студэнцкіх абменаў, стажыровак, форумаў і канферэнцый, студэнцкіх атрадаў».

Задача нумар адзін — тая ж

Кіраўнік дзяржавы пералічыў дасягненні Саюзнай дзяржавы і абзначыў далейшыя

задачы. З 2000 года рэалізаваны больш за 50 саюзных праграм па распрацоўцы тэхналогій і стварэнні інавацыйнай прадукцыі. Наладжаны, па яго словах, дыялог паміж Паркам высокіх тэхналогій і інавацыйным цэнтрам «Сколкова».

«Першастанупнай задачай становіцца захаванне дынамікі, якая склалася, — сказаў ён. — Лічу, што ў рамках наступных форумаў мы павінны больш увагі аддаваць пытанням супрацоўніцтва ў інфармацыйнай прасторы і забеспячэнню інфармацыйнай бяспекі Саюзнай дзяржавы».

У ліпені 2020 года падпісана пагадненне пра ўзаемнае прызнанне віз, рэалізацыя якога, на думку Прэзідэнта, дазволіць павысіць транзітны, турыстычны, інвестыцыйны прывабнасць дзюво краін. Урадам сёлета ўдалося знайсці кампраміс у пытаннях паставак нафты, будаўніцтва БелАЭС, змянення ўмоў дзяржаўнага крыдытавання, працягнуў ён.

«Разам з тым нямаюць задач чакаюць свайго вырашэння. **Адна з асноўных — стварэнне роўных умоў для беларускіх і расійскіх суб'ектаў гаспадарання.** Мы гатовыя абмяркоўваць усе прапановы, якія ўмацоўваюць агульную эканамічную бяспеку, аднак важна помніць, што нам не дабіцца сур'ёзных зрухаў, калі не будзем паслядоўна выконваць узятыя на сябе абавязальствы, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — **Пазіцыя Беларусі была і застаецца стабільная і прадказальная, яна арыентаваная на ўзаемавыгаднае супрацоўніцтва.** Упэўнены, у гэтай сітуацыі голас форуму пачуюць улады абедзюво краін, і ён будзе садзейнічаць вырашэнню згаданых задач».

Па-за часам і кан'юнктурай

У сваю чаргу Прэзідэнт Расіі Уладзімір Пуцін адзначыў, што Расія і Беларусь не толькі паслядоўна паглыбляюць шматпалавыя двухбаковыя сувязі, але і мэтанакіравана рэалізуюць Дагавор аб стварэнні Саюзнай дзяржавы, актыўна ўдзельнічаюць у дзейнасці ЕАЭС, сумесна вырашаюць пытанні абароны, супрацьдзеяння сучасным выклікам і суброзам, у тым ліку ў рамках АДКБ.

«І зараз з улікам той няпростай сітуацыі, у якой аказалася Рэспубліка Беларусь, у тым ліку ва ўмовах беспрэцэдэнтнага знешняга ціску пасля прэзідэнцкіх выбараў, хацеў бы яшчэ раз паўтарыць: адносіны Расіі і Беларусі не залежаць ні ад часу, ні ад кан'юнктуры, маюць пад сабой трывалы падмурк, бо нашы дзяржавы аб'ядноўваюць трывалыя культурныя і духоўныя сувязі, якія сыходзяць каранямі ў стагоддзі, шырокае сявацкія і сямейныя павязі, агульная сумесная гісторыя», — заявіў Пуцін.

Прыярытэтнымі абласцямі супрацоўніцтва расійскіх і беларускіх рэгіёнаў ён назваў гандаль і інвестыцыі. Уладзімір Пуцін нагадаў пра крыдытна-фінансавыя садзейнічанне беларускай эканоміцы з боку Расіі і пра тое, што Беларусь стане першай дзяржавай, якая атрымае расійскую вакцыну супраць каранавіруснай інфекцыі.

«Цяпер вядуцца намаганні па нармалізацыі перапынёных каранцінам транспартных зносінаў паміж Расіяй і Беларуссю. Разлічваем, што гэта паслужыць актывізацыі прамых міжрэгіяльных абменаў па ўсіх напрамках, стане важным крокам да аднаўлення поўнамаштабных кантактаў у культурна-гуманітарнай сфера», — дадаў ён.

Пасля завяршэння пленарнага пасяджэння да журналістаў, якія працавалі ў Мінску, выйшаў прэм'ер-міністр Беларусі Раман Галоўчанка. «Мы шчыра ўдзячныя ўсім нашым расійскім калегам і сябрам не толькі за іх актыўны ўдзел у форуме, але і за выказаную падтрымку Рэспублікі Беларусі», — сказаў ён.

Кіраўнік беларускага ўрада паведаміў, што ў праекце вынікавага дакумента форуму адлюстраваны намеры дзюво краін супрацьдзеінічаць спробам перагляду вынікаў Другой сусветнай вайны, спробам маніпуляцый постпраўдай, асаблівая ўвага акцэнтаваная на захаванні міру, незалежнасці і бяспекі, а таксама неабходнасці патрыятычнага выхавання маладога пакалення.

Вынікам VII Форуму рэгіёнаў Беларусі і Расіі стала падпісанне каля 70 пагадненняў аб супрацоўніцтве і камерцыйных кантрактаў на суму больш за 700 мільёнаў долараў, паведаміў прэм'ер.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

АПК

БЕЛАРУСКАЕ, НАЙЛЕПШАЕ, СМАЧНАЕ...

Урачыстае адкрыццё XXX Міжнароднай спецыялізаванай выстаўкі «Белагра-2020» адбылося ўчора ў Мінску, паведамляе прэс-служба Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання.

Экспазіцыю дапаўняюць выстаўкі «Белферма» (апошнія дасягненні ў галіне жывёлагадоўлі) і «Белпрадукт» (прадукты харчавання). Удзел у выстаўках прымаюць 360 кампаній. У іх ліку 30 кампаній, якія прадстаўляюць прадукцыю замежных вытворцаў з 13 краін: Бельгіі, Вялікабрытаніі, Венгрыі, Германіі, Ізраіля, Італіі, Кітая, Нідэрландаў, Польшчы, Расіі, Францыі, Швейцарыі, Швецыі.

Сёлета «Белагра» прымеркавана да Форуму рэгіёнаў Беларусі і Расіі. У сувязі з гэтым асобнымі экспазіцыйнымі блокам тут прадстаўлены прадпрыемствы абласцей РФ: Бранскай, Растойскай, Валгаградскай, Саратаўскай, Варонежскай. Асобна прэзентаваны таксама прадпрыемствы Венгрыі.

Калектыўныя экспазіцыі сфарміравалі Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, Міністэрства прамысловасці, Нацыянальная акадэмія навук, канцэрн «Белдзяржхарчпрам», Белакапсаюз і ўсе вобласці Беларусі. Шырокі спектр прадуктаў харчавання дэманструюць 130 прадпрыемстваў харчовай і перапрацоўчай прамысловасці з усіх рэгіёнаў краіны. У дні

работы выстаўкі (да 4 кастрычніка) арганізаваны кірмаш-продаж прадуктаў харчавання і тавараў народнага спажывання.

Прафесійнае суправаджэнне Беларускага аграпрамысловага тыдня — дзелавая праграма, якая прадугледжвае шырокае абмеркаванне ініцыятыў у галіне сельскай гаспадаркі. Ключавое месца ў праграме ўдзелена пытанням развіцця

галіны, эксперту прадукцыі, распрацоўкі і ўкаранення інавацыйных тэхналогій. У рамках выставак пройдуць конкурсы «Найлепшы араты», «Найлепшы племянная карова малочнай пароды», «Найлепшы племянны конь», выстаўка племянных жывёл і іншыя.

Учора на пляцоўцы «Белагра-2020» быў прэзентаваны абноўлены легендарны трактар BELARUS-82.3.

Гэтая машына выпускаецца некалькі дзесяцігоддзяў. «Мы правялі глыбокую мадэрнізацыю, і атрымаўся зусім новы трактар. Устанавілі глушыцель, які забяспечыў меншы шум і вібрацыю ў кабіне. У гэтай мадэлі новае стыльнае

аздабленне з сучаснай святлатэхнікай. У прыватнасці, устаноўлены святлодыёдныя рабочыя фары і ліхтары, электракіруемыя люстэркі задняга віду. Што датычыцца тэхнічных асаблівасцяў, вялікія змены праведзены па трансмісіі. Прыклад ярэдняга вядучага моста здзяйсняецца не праз механічную перадачу, а гідраўрамай муфтай. Пярэдні мост тут падвышанай нагрукі, з вялікімі шынамі, якія забяспечваюць выкананне больш цяжкіх работ», — цытуе вядучага інжынера па рэкламе ўпраўлення пратакола і рэкламы маркетынг-цэнтра ААТ «МТЗ» Васіля Гнедчыка БелТА.

Таксама ўдзельнікі «Белагра» могуць ацаніць новыя магчымасці мадэрнізаванага BELARUS-1222.4. Гэта ўніверсальны ў сваім класе варыянт з шырокім выкарыстаннем у розных работах у сельскай гаспадарцы, дарожных і аварыйна-выратавальных мерапрыемствах, на будаўнічых пляцоўках.

На выстаўцы прэзентаваны таксама самы магутны трактар у лінейцы прадукцыі Мінскага трактарнага завода BELARUS-4522 у новым дызайне.

Блізкая ўлада

З кожным на роўных

У Віцебскім аблвыканкаме прайшоў прыём грамадзян памочнікам Прэзідэнта — інспектарам па Віцебскай вобласці Анатолем Ліневічам.

Адна з заяўніц прыехала з дарослай дачкой з Верхнядзвінска. Яе праблема патрабуе дэталёвага вывучэння. Прысядзібны ўчастак дома на вуліцы Савецкай дастаўся ёй у спадчыну ад бацькі дзяўчыны. Кавалек зямлі знаходзіцца недалёка ад моста, які плануець рэканструяваць разам з пад'ездам да яго. Жанчына канстатуе, што частка зямлі будзе страчана, калі дарога пройдзе па ёй. У ідэале яна разлічвае на тое, што замест гэтых метраў атрымае жыллё, а дом няхай зносаць. У дарожнікаў іншы погляд на пытанне. Маўляў, ускраек зямлі каля дома ўсё роўна не выкарыстоўваецца, і ніякіх асаблівых нязручнасцяў быць не можа. Гэтых арка райцэнтра з жывым пытан-

нем ужо звярталася ў Міністэрства транспарту і камунікацый, там пакуль што яно знаходзіцца на разглядзе. Анатоль Ліневіч даручыў разабрацца дарожнікам і мясцовай ўладзе.

Жыхар Оршы, інвалід трэцяй групы, паскардзіўся на тое, што з сакавіка не можа знайсці работу, якая адпавядала б яго стану здароўя. У сваю чаргу, прадстаўнік Аршанскага райвыканкама заяўляе, што гараджаніну шмат разоў прапанавалі розныя пасады. Ды яму ўсё не падабалася. Ад чарго-

вай — ліфцёра ў спадарожніку Оршы — Барані — адмовіўся. Памочнік кіраўніка дзяржавы даручыў знайсці аптымальны варыянт. Адказныя асобы пашукаюць арганізацыі, дзе маглі б працаўладкаваць чалавека з абмежаванымі магчымасцямі.

Жанчына, якая расказала пра адсутнасць пешаходнай дарогі ў лесе ў Віцебскім раёне да вёскі Швіна, на жаль, ніякіх аргументаў супраць не ўспрымала... І гэта пры тым, што Анатоль Ліневіч асабіста выязджаў на месца і пры-

шоў да высновы, што высякаць лес нельга. Тым больш што побач санаторыі. Заяўніца заяўляла, што неабходна дарога даўжынёй 2,5 кіламетра для праходу пенсіянераў у аптэку і па пакупкі ў краму, бо аўталаўка прыязджае даволі рэдка.

Безумоўна, заўсёды можна знайсці альтэрнатыўны варыянт. У гэтым выпадку адкарэктаваць графік аўталаўкі ці добраўпарадкаваць лясную дарожку. Але трэба дэталёва ўсё яшчэ раз прааналізаваць.

Дарэчы, як адзначыў у размове з журналістамі Анатоль Ліневіч, выезд на месца дазваляе выпрацаваць правільны алгарытм вырашэння праблемы. Калі чалавек не мае рацыі, трэба так і казаць, што няма законных падстаў пайсці яму насустрач. У любым выпадку грамадзянін павінен адчуваць, нават калі зварот не па кампетэнцыі, што з ім гавораць на роўных.

Александр ПУКШАНСКІ.

Слова — чытачам «Звязды»

«З ГЭТАЙ ГАЗЕТАЙ НІКОЛІ СУМНА НЕ БУДЗЕ»

Алена КОТАВА, дырэктар ААТ «Магілёўсаюздрук»:

— Не палічыце за ліліваасць, «Звязда» мне вельмі падабаецца, гэта па-сапраўднаму народная газета. Яна вельмі разнапланавая, кожны чытач, пачынаючы ад школьніка і заканчваючы пенсіянерам, знайдзе ў ёй нешта карыснае для сябе. Усім рэкамендую: калі выпадае вольная хвілінка, бярыце і чытайце — з гэтай газетай ніколі сумна не будзе. Падабаецца, што публікацыі вельмі набліжаныя да людзей, падзей, якія адбываюцца ў краіне, да нашай беларускай культуры і традыцый. Газета існуе на працягу ста гадоў і, не сумняваючыся, будзе і надалей такая ж запатрабаваная.

Асабіста мне падабаюцца аналітычныя матэрыялы, цікавыя артыкулы па псіхалогіі, каментарыі вядомых беларускіх дзеячаў. Цікава чытаць пра лёс людзей, які часогось дасягнулі ў сваім жыцці, пра тое, чым жыве наша глыбінка.

Мне імпануе, што газета не навязвае нейкія пэўныя погляды і думкі, расказвае пра наша з вамі жыццё непрудзята. Гэта зольшшага тлумачыць поспех выдання.

А пэсімістам, якія сцвярджаюць, што газеты — учарашні дзень і яны сябе зжылі, хачу сказаць: вы моцна памыляецеся. Я хачу як чалавек, які доўгі час займаецца падпіскай і рэалізацыяй перыядыкі ў розніцу. Былі розныя перыяды, калі тыражы падалі, але праходзіў час, і ўсё становілася на свае месцы. Падпіска, магчыма, будзе відавочна, калісьці быў ухіл у бок радыкальна палітычных выданняў, сёння хутчэй рэалізоўца выданні для душы, дзе можна падглядзець нейкія парадзі, пачытаць у вольны час. Гэта сусветныя тэндэнцыі, і тут нічога новага няма.

Попыт на выданне не залежыць ад палітыкі рэдакцыі, гэта залежыць ад таго, што вакол адбываецца: ад прыроды, надвор'я, каранавіруса — ад чаго заўгодна. Ніколі не трэба рабіць паспешных высноў.

Сістэма «Магілёўсаюздрук» сёння перажывае рэфармацыю. Мы вельмі гнуткія і не стаім на адным месцы, увесь час шукаем новыя формы работы з кліентам. Нам важнае іх меркаванне, нават негатывнае. Гапоўнае, каб яно было. Страшней, калі людзям становіцца ўсё абыякава. Мы мяняемся, перабудоўваемся — гэта таксама прагрэс і развіццё.

Дарэчы, газеты — адзін з самых запатрабаваных нашых тавараў. Яны заўсёды ў непасрэдным доступе ад пакупніка. Ён можа пагартка і вызначыцца, што яму больш падыходзіць. Стараемся зрабіць, каб усё было па максіму камфортна і зручна для нашага пакупніка. Выкарыстоўваем законы маркетынгу, гандлю, каб найбольш выгадна прадманастраваць наш тавар і звярнуць на яго ўвагу. Сёння назапашанае вялікі сусветны вопыт у вядзенні любой справы, і мы імкнёмся адпавядаць гэтым тэндэнцыям. Газеты таксама вельмі хадавы тавар, гапоўнае, правільна яго падаць — нельга навязваць, чытач сам павінен зрабіць свой выбар. І, каб зрабіць яго, ён павінен ведаць, пра што гэтае выданне.

Нэлі ЗІГУЛА.

Тэхналогіі

ДА ДЗЕВЯЦІ ТЫСЯЧ ЭЛЕКТРАКАРАЎ ШТОДНЯ

Сёлета «жалезных коней» будуць зараджаць да 400 электразаправачных станцый

Днямі сетка ЭЭС Malanka падвала вынікі дзейнасці за паўгоддзе і агульна актуальную статыстыку па колькасці станцый і электрамабільнаў у Беларусі. Эксперты кампаніі адзначаюць, што з пачатку лета колькасць электрамабільнаў у нас вырасла ў два разы. Калі вясной гаварылася пра тое, што ў нашай краіне больш за 500 электрамабільнаў, то, паводле ацэнкі «Беларуснафты», у пачатку жніўня такога транспарту ў краіне стала каля 800 адзінак.

Цалкам чакана лідарам па абслугоўванні электракараў лічыцца Мінск, дзе ўжо цяпер дзейнічае 171 электразапраўка. Характэрна, што да канца года ў сталіцы запланавана ўстаноўка яшчэ 110 хуткіх станцый. Большасць з іх будуць размешчаны ў цэнтры горада, паблізу гандлёвых, забавляльных і культурна-спартыўных аб'ектаў. Аднак, у спальных раёнах сталіцы кіроўцы электракараў таксама маюць магчымасць зарадка.

«Наша гапоўная задача — забяспечыць камфорт кіроўцам электрамабільнаў зручным размяшчэннем заправачных станцый. Каля гандлёвых

і забавляльных цэнтраў, на паркоўках супермаркетаў, крам мы ўстанавіліваем хуткія станцыі. Уладальнікі электрамабільнаў, калі прыязджаюць у гандлёвы цэнтр, могуць падключыць аўто да зараднай станцыі і ісці па сваіх справах. Калі ўладальнік вяртаецца, электрамабіль ужо зараджаны. Зручна і камфортна», — растлумачыў намеснік дырэктара ВА «Беларуснафта» Андрэй Коцік.

Акрамя колькасці электразаправачных станцый, у «Беларуснафце» палічылі, на колькі кілават зараджаюцца электрамабілі ў месяц і колькі часу на гэта патрэбна. Як аказалася, у жніўні на станцыях Malanka электрамабілі зарадзіліся на 80 тысяч кВтч, гэта значыць зарадка, якую атрымалі беларускія электрамабілі, а гэта — на 4500 кіламетраў, з запасам хапіла б для паездкі з Мінска ў Лісабон.

Калі ж перавесці сесі зарадка ў гадзіны, то ў месяц на зарадку ўсіх электрамабільнаў пайшло больш за 10 тысяч гадзін, або 3,5 года.

Што датычыцца колькасці ЭЭС у абласцях, то тут лідзіруюць Брэст і Брэсцкая вобласць. Там на гэты год запланавана ўстанавіць 15 новых «зарадка». Да канца года іх колькасць на

Брэстчыне вырасце да 34 станцый. На другім месцы — Гродзенская вобласць, там сёлета плануецца ўзвесці 11 ЭЭС. Да канца года агульная колькасць станцый складзе 27 штук. Брэсцкі і Гродзенскі напрамкі традыцыйна лічацца аднымі з самых прывабных у Беларусі, бо маюць турыстычны патэнцыял, і менавіта праз гэтыя вобласці праходзяць самыя ажульненыя міжнародныя трасы.

Сетка заправак Malanka да канца года плануе ўстанавіць яшчэ хуткія станцыі ва ўсіх абласцях краіны: у Віцебскай — 2, Гомельскай — 10, Магілёўскай — 1, Мінскай — 7 ЭЭС. Такім чынам, да сённяшніх 270 станцый ва ўсёй краіне дададуцца яшчэ больш за 150 хуткіх «зарадка». А агульная колькасць ЭЭС перавысць 400 адзінак.

У кампаніі адзначаюць, што ўпоў зроблены менавіта на развіццё хуткіх ЭЭС. Іх устаноўка на буйных аўтамабільных трасах дазволіць кіроўцам эканоміць час і папаўняць неабходны запас энергіі свайго электракара за лічаныя хвіліны. Спецыялістамі электрааўтамабільнага рынку падлічана, што ўжо сёння Malanka здольная абслугоўваць да 9000 электракараў штодня.

Сяргей КУРКАЧ.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Колькасць памерлых ад каранавіруса ў свеце перавысіла мільён чалавек

Аб гэтым сведчаць даныя ўніверсітэта Джонса Хопкінса. Больш за ўсё тых, хто памёр ад «ковіду», у ЗША. Следам ідуць Бразілія, Індыя, Мексіка і Вялікабрытанія. ЗША займаюць першы радок і па колькасці тых, хто заразіўся: агульная колькасць інфіцыраваных у краіне перавышае сем мільёнаў чалавек. Індыя на другім месцы з больш чым шасцю мільёнамі хворых. На трэцім радку Бразілія. Генеральны сакратар ААН Антоніу Гутэрыш назваў мільён памерлых ад «ковіду» «жахлівай вяхой» і заклікаў вучыцца на сваіх памылках. Генеральны сакратар адзначае, што ўсё яшчэ не відаць завяршэння распаўсюджвання віруса. Напярэдадні дырэктар праграмы СААЗ па надзвычайных сітуацыях у галіне аховы здароўя Майкл Раян заявіў, што рэальная колькасць смерцяў ад каранавіруса ў свеце вышэйшая, чым сведчыць статыстыка. Ён канстатаваў, што да пачатку масавай вакцына-

цыі колькасць памерлых можа дасягнуць двух мільёнаў чалавек і нават перавысць гэтую мяжу.

У ЗША прапанавалі абноўлены законапраект аб дапамозе на 2,2 трыльёна долараў

Дэмакраты Палаты прадстаўнікоў ЗША прапанавалі абноўлены варыянт законапраекта аб дапамозе грамадзянам па ўмовах пандэміі COVID-19, паведаміла спікер ніжняй палаты Кангрэса Нэнсі Пэлосі. Згодна з апублікаванай яе офісам заявай, законапраект прадугледжвае фінансаванне «для прадукцённага катастрофы» для школ, малага бізнесу, рэстаранаў, канцэртных залаў, работнікаў авіякампаніі і іншых сфер. У прыватнасці, ён прадугледжвае выдзяленне \$436 мільярдаў на надзвычайную дапамогу дзяржаўным і мясцовым органам улады, выплаты па \$1,2 тыс. большасці амерыканцаў, павелічэнне выплаты па беспрацоўі. Законапраект дэмакрату змяшчае і ключавое палажэнне, падтрыманае прэзідэнтам ЗША Дональдам Трампам і рэспубліканцамі — \$25 млрд для прадукцённага тысяч

звальненняў у пасажырскіх авіякампаніях, а таксама \$3 млрд для падрадкаў авіякампаній.

Навукоўцы лічаць, што цень ад клёнаў лепш за ўсё абараняе ад шкоднага ультрафіялету

Лісце пурпурнага каралеўскага клёна забяспечвае найлепшую абарону ад ультрафіялетавага выпраменьвання, якое выклікае сонечныя апёкі, сцвярджаюць канадскія навукоўцы. Следам ідуць белыя балотны дуб, чаромха і медны бук. У іх цені можна знаходзіцца без шкоды для здароўя ўтрая даўжэй, чым пад адкрытым сонцам. На апошніх месцах гінка і чырвоны клён. Усяго навукоўцы ацэнвалі сонцаахоўныя якасці 64 дрэў шаснаццаці парод, якія найбольш часта сустракаюцца ў парках і на прышкольных участках Таронта. Гэта першае падобнае даследаванне ў Паўночным паўшар'і. На працягу двух гадоў даследчыкі параўноўвалі сілу ультрафіялетавага выпраменьвання ў цені дрэў і на адкрытым месцы. Раней аналігчыныя замеры рабіліся толькі ў Аўстраліі і Новай Зеландыі.

СЛУЖБА ДНЯ І НОЧЫ

Патрульна-паставая служба міліцыі адзначыла стагадовы юбілей

Менавіта 29 верасня 1920-га галоўнае ўпраўленне рабоча-сялянскай міліцыі тагачаснай Беларускай ССР сфарміравала асаблівы лютучы атрад, перад якім ставілася задача падтрымліваць грамадскі парадак і спыняць правапарушэнні на вуліцах Мінска.

Служба гэтая вельмі напружаная — трэба пастаянна быць у курсе ўсяго, што адбываецца на тэрыторыі даручанага раёна, трымаць кантакт з мясцовымі жыхарамі. Наш суразмоўнік **Сяргей КАПАНЕЦ** праслужыў у патрульна-паставой службе Заводскага РУУС Мінска 26 гадоў без перапынку. Прышоў ён туды позняй восенню 1993-га звычайным радавым. На пенсію сыходзіў напрыканцы 2019-га ў званні падпалкоўніка. Кар’еру скончыў на пасадзе камандзіра роты.

— Я сам родам з Чэрвеня, — кажа Сяргей Капанец. — Вярнуўся я ўвесну 1991 года з войска і задумаўся: кім быць? У той час было мноства кааператываў. У адзін з іх, які спецыялізаваўся на будаўніцтве, я і ўладкаваўся. Праца была цяжкая фізічная, але і плацілі добра. Ды толькі вось кааператывы ў той час як хутка з’яўляліся, гэтак жа хутка і зніклі. У рэшце рэшт захацелася нейкай сталасці. І вось недзе праз год я прышоў на службу ў Чэрвеньскае РУУС.

На радзіме Сяргей Капанец адслужыў паўтара года. Чэрвень — невялікі горад

2018 год.
Сяргей КАПАНЕЦ яшчэ ў званні маёра.

— Калі я стаў камандзірам аддзялення, узводу, а пасля роты, то аналізаваў злчыннасць па часе і раёнах. Дык вось, раней толькі на абсягах мікрараёна Ангарская было столькі рабаванняў за месяц, колькі летася па ўсім Заводскім раёне ў год. Наркагандаль быў таксама болей кропкай Заводскага раёна. Вельмі шмат рабавалі людзей, якія ішлі нападлітку. У сярэдзіне 1990-х пачалі зрывацца з галоў норкавыя шапкі, якія каштавалі не адзін месяцны заробак. І зноў жа. Прайшло дзесяць-пят-

і свае плюсы. Паколькі насельніцтва там змянялася слаба, то мы нават прыкмячалі невядомых людзей, якія сядзелі ў кампаніях у двары ці на беразе ручая. Прычым большая частка нарадаў працавала тады ўвечары. Мы ведалі, што значная частка месцічаў працуе на прамысловых прадпрыемствах. І ўсе канфлікты, сваркі і спрэчкі пачыналіся менавіта тады, калі людзі пасля працы прыходзілі дадому.

Да таго ж у тыя часы заробак толькі-толькі пачыналі выплачваць на пластыкавыя карткі. Але банкаматы былі рэдкасцю, і людзі лічылі за лепшае атрымліваць грошы па-ранейшаму гатоўкай. Да гэтага трэба дадаць традыцыю «абмыць» заробак. Піўныя, кавярні тады літаральна ламіліся ад людзей. Не кажучы пра тое, што алкаголь ліўся ракой, што ў саміх кавярнях шчыравалі кішэннікі, дык і пасля рабавалі п’яных людзей, якія вырашылі адпачыць у найбліжэйшых дварах. Але зноў жа, падкрэсліваючы банд у нас не было. І традыцыйна ў гэты дзень нам хапала працы і ўвечары, бо сямейна-побытавыя скандалы на лесе алкаголю — гэта ўжо класіка.

Праз дзесяць гадоў службы на «Шарыках» Сяргея Капанца перавялі ў іншы мікрараён — на Ангарскую, якая таксама «славлася» ў тыя часы.

— Што і казаць, кантынгент быў актыўны. Ды і элементарна яго больш было. Палічыце, колькі кватэр у цэлай хрушчоўцы з «Шарыкаў», дык там столькі ж толькі ў адным пад’ездзе, не гаворачы ўжо пра маласмейкі. І насельніцтва было прыкметна маладзейшае. Змянілася і спецыфіка працы — сталі больш ездзіць у складзе аўтапатрулёў. Пры гэтым, канешне ж, абыходзілі пешкі ўсе двары і вуліцы.

Сяргей Капанец прыгадвае, што «благое» месца ў нулявыя было паблізу мясцовага ўніверсама. Тады там існаваў магазін, у якім уначы гандлявалі алкаголем.

— І чаго там толькі не было! Бойкі, скандалы, бясконцае распіццё спіртнога ў грамадскім месцы. Доўгі час мы змагаліся за тое, каб спыніць гэты гандаль у начны час. І як толькі гэта адбылося — стала прыкметна цішэй. Даходзіла ж нават да таго, што сюды, на Ангарскую, ледзь не праз паўго года ездзілі выпівохі. Хапала «стомленых нарэзанам» і з прысталічных вёсак — Вялікага Трасцянца і Вялікага Сціклева.

Шмат працы давалі і крадзяжы з аўтамабіляў. У іх білі шкло і даставалі аўтамагнітолы, а таксама рэчы, якія ляжалі ў салоне. Пастаянна затрымлівалі такіх зладзеяў.

Між іншым, што яшчэ ўразіла на Ангарскай — вялікая колькасць пашкоджаных

таксафонаў. Мабільнікі тады толькі-толькі пачыналі уваходзіць у побыт. Кралі, канешне, і іх — праслілі пазваніць і збыгалі з дарагой прыладай. А што да тэлефонаў-аўтаматаў, то ў іх чамусьці рвалі трубку. Не ведаю, з хуліганскай гэта было мэт ці з іх намервалася нешта здабыць. Але скончылася гэта пасля таго, як таксафоны пачалі абсталёўваць спецыяльнай сістэмай. Як толькі дзе рвалі трубку — тут жа ішло паведамленне міліцыі. І такіх злчынцаў нярэдка лавілі на «гарачы».

Спартыўнае свята ў Заводскім РУУС.

Сярэдзіна 90-х.

з насельніцтвам каля 10 тысяч чалавек. Здавалася б, вось яна — ціхая затока ў неспакойны час. Але ў Мінск нашага суразмоўніка паклікала каханне.

— Калі я сказаў, што пераязджаю ў Мінск, то і бацькі, і знаёмыя спрабавалі адгаворваць. Маўляў, там цяжкая злчыннасць, як у амерыканскіх фільмах, страляныя шмат. Але нічога такога я ў сталіцы не ўбачыў. І не ведаю, адкуль пайшла гэтая пагалоска. Можна, сітуацыю з фільмаў людзі праецыравалі на сваю паўсядзённую... Тых жа заказных забойстваў у Заводскім раёне амаль не было. Але была іншая бяда, якая захоўваецца і цяпер, — вельмі шмат так званых п’яных злчынстваў. Мы сутыкаліся з безліччу канфліктаў, якія разгортваліся па адным і тым жа сцэнарыі. Скажам, сядзячы за сталом з бутэлькай гарэлка бацька з сынам або два сябры. Слова за слова, узнікае спрэчка, яны хапаюцца за нажы і рэжучэ адзін аднаго.

Яшчэ адной прыкметай 1990-х стала велізарная колькасць рабаванняў. Гэта стала наступствам пагаршэння сацыяльна-эканамічных умоў жыцця. Адгалоскі гэтага ішлі даволі доўга:

наццаць гадоў, я сустракаўся за гэты час з людзьмі, якія тады парушалі такім чынам закон. Да часткі з іх прыйшло разуменне таго, што яны зрабілі памылку. І цяпер аб гэтым шкадуюць. Што і казаць — змянілася эпоха, змяніўся менталітэт...

Свой першы выхад на службу позняй восенню 1993 года Сяргей Капанец памятае выдатна:

— Мне прызначылі вельмі дасведчанага настаўніка. За намі замацавалі месца на тэрыторыі так званых «Шарыкаў». Так у народзе называюць раён забудовы 1950-х і 1960-х гадоў каля станцыі метро «Партызанская». У настаўніка мне падобралі міліцыянера, які прайшоў праз Афганістан. І вось так за месяц я пазнаёміўся з новым відом сям’я раёнам. Там і працаваў наступныя дзесяць гадоў. Хачу сказаць, што на «Шарыках» у той час была велізарная колькасць спонтанных злчынстваў. Ды і агромністыя двары ў той час былі там дрэнна асветлены. Калі мы заўважалі, што дзесяці паблі лямпу ці адсутнічае ліхтар побач з пешаходнай дарожкай, то складалі рапарты і перадавалі іх у райвыканкам. Але спецыфіка раёна мела

Рыбалка — найлепшы адпачынак!

Цікаўлюся ў суразмоўцы — ці не было сумненняў у правільнасці выбару прафесійнага шляху, звязаных са складанасцю працы?

— Ні пра што не шкадую. Нярэдка было цяжка, я гэта не адмаўляю. Загружанасць на працы моцна адбівалася на сям’і. Усё ж такі служба вымагае шмат часу і маральных сіл. Але і жонка, і дачка ставіліся да гэтага з разуменнем і заўжды падтрымлівалі. А набытыя ў тыя часы досвед дапамагае мне і цяпер. Зараз я не магу ўявіць такую задачу, якую не здолеў бы вырашыць.

Сяргей Капанец кажа, што і цяпер яшчэ перастроіваецца на новы рытм. Яно і нядзіўна — пасля дваццаці шасці гадоў «на перадавой» складана адначасна перайсці да цішыні і спакою.

— Мяне калісьці пра гэта папярэдзвалі, што так і будзе. За дзень уваходных званкоў цяпер вельмі мала, а раней тэлефон не змаўкаў. Усё ж такі дзесяць гадоў быць камандзірам роты патрульна-паставой службы — гэта вельмі мала, а раней тэлефон не змаўкаў. Усё ж такі дзесяць гадоў быць камандзірам роты патрульна-паставой службы — гэта вельмі мала, а раней тэлефон не змаўкаў. Усё ж такі дзесяць гадоў быць камандзірам роты патрульна-паставой службы — гэта вельмі мала, а раней тэлефон не змаўкаў. Усё ж такі дзесяць гадоў быць камандзірам роты патрульна-паставой службы — гэта вельмі мала, а раней тэлефон не змаўкаў.

Карыстаючыся выпадкам, хачу шчыра павіншаваць усіх супрацоўнікаў патрульна-паставой службы міліцыі ГУУС Мінгарвыканкама з днём утварэння службы. Асобна — ад чыстага сэрца — супрацоўнікаў роты ППСМ Заводскага РУУС. Хачу пажадаць вам ушчырк і цярпення, удачи і спакойных рабочых будняў, здароўя і шчасця вам і вашым сям’ям.

Фота з архіва Сяргея КАПАНЦА.

Тэма

ЗЛАЧЫННАЕ «ПАЛЯВАННЕ»

Як абараніць сябе ад «аматараў чужой маёмасці»?

Валоданне нейкімі рэчамі азначае і тое, што на іх могуць паквапіцца староння. Няма розніцы, што гэта — мабільны тэлефон, сумачка ці бензатрымер. «Спатрэбіцца ўсё, што «дрэнна ляжыць», — гэтае выслоўе выдатна тлумачыць логіку зладзеяў. Таму заўжды трэба захоўваць увагу і не аслабляць увагі.

Пра тое, як абараніць сябе ад «аматараў чужой маёмасці», распавёў намеснік начальніка ўпраўлення прафілактыкі МУС Сяргей КРАСУЦКІ.

ДЫЛЕМА: ЗАНЕСЦІ АБО ПАКІНУЦЬ?

— Тэндэнцыя датычна крадзяжоў у нашай краіне становіцца. Калі летась за першыя восем месяцаў было зафіксавана амаль 20 з паловай тысяч такіх злачынстваў, то сёлета іх колькасць крыху перавысіла 18 тысяч. Але нягледзячы на гэта, праблема па-ранейшаму застаецца вострай, — адзначае Сяргей Красуцкі. — Па-ранейшаму пераважная доля крадзяжоў прыходзіцца на злачынствы, здзейсненыя ў кватэрах і прыватных дамах. Гэта прыкладна кожны трэці выпадак. Цікава, але дагэтуль спакушаюцца на мабільныя тэлефоны. Праўда, яны прыцягваюць увагу зламчыкаў радзей — калі летась за тры месяцы восем месяцаў было 2,5 тысячы такіх крадзяжоў, то цяпер — усяго 1600. А вось што менавіта стала прычынай такога рэзкага падзення лічбаў — зніжэнне патаку ў кавярнях і начных клубах праз каранавірус, большая абачлівасць саміх уладальнікаў тэлефонаў або сціханне інтарсусу з боку злачынцаў — пакуль невядома.

Прычым кватэрныя крадзяжы неабавязкова павінны нагадваць даволі збыт сюжэт у кінафільмах, калі ўначы зламчыкі залазіць у кватэру з ліхтарыкам і абшарвае яе, пакуль гаспадары спяць або знаходзяцца ў ад'ездзе. Прыкладна ў палове выпадкаў сам пацярпелы запрашае да сябе чалавека, які пасля вырашае прысвоіць нейкую

рэч. Альбо ўвогуле пакідае кватэру адкрытай. У сваю чаргу, злачынцы нярэдка ходзяць па пад'ездах і туюць ручкі дзвярэй, правяраючы іх на трываласць.

Паказальная гісторыя адбылася ў мінулым годзе ў сталіцы. Жыхары аднаго з новых жылых комплексаў пачалі скардзіцца, што па паверхах ходзіць дзіўны малады чалавек і асцярожна націскае на ручкі дзвярэй. Невядамага не спыняла нават сістэма відэаназірання. І вось па гарачых слядах яго ў рэшце рашт затрымалі. Аказалася, што 29-гадовы мінчанін, які ўжо неаднаразова адпраўляўся ў месцы не такія аддаленыя за крадзяжы, узяўся за старое. А папаўся ён, калі увайшоў у адну з кватэр. Пакуль ён вывучаў, што ж такога можна з сабой прыхапіць, гаспадар жылля нечакана прачнуўся, чым і напалоўваў зламчыка. Скарсці ён не паспеў нічога.

— У такіх выпадках зладзеі стараюцца знесці тое, што адначасова з'яўляецца максімальна ліквідным і займае мала месца. А таксама — тое, што трапляецца першым пад руку. Гэта грошы, упрыгажэнні, каштоўныя паперы, — заўважае Сяргей Красуцкі. — Радзей гаворка ідзе пра буйную тэхніку. Але той жа мабільны тэлефон, пакінуты каля ўваходу, — добрая прынада. Так звычайна не раз паліто, сумачкі... Калісьці, напрыклад, такім шляхам краді дываны ці прадметы мэблі, але часы змяніліся, і зараз гэтыя

рэчы ўжо нікому не патрэбны. Дарэчы, дзіцячыя вазкі ці веласіпеды, якія нярэдка стаяць у тамбурах ці пад лесвіцамі, таксама могуць зацікавіць зладзеяў. Гэта больш датычыцца старой малапавярховай забудовы, дзе адсутнічаюць ліфты. Гэтую дзіцячы вазок па лесвіцы здолее не кожная маці. Ды і месца ў кватэры той займае. Але ўсё-такі падобныя рэчы лепш забіраць дадому. Цалейшы будучы.

І літаральна на днях стала вядома пра тое, што 25-гадовы жыхар Мінска за тыдзень скараў дзесяць ровараў, якія стаялі ў тамбурах жылых дамоў і былі прышпілены на велазамок. Ён «арудаваў» на тэрыторыі Фрунзенскага і Першамайскага раёнаў Мінска і папаўся на спробе прысабечыць чарговую веласіпед. Крадзеную маёмасць малады чалавек рэалізоўваў на адным з рынкаў сталіцы за паўцаны, а атрыманыя грошы выдаткоўваў на ўласныя патрэбы.

На нейкім этапе мы спрабавалі прымаць пэўныя меры. У некаторых рэгіёнах прапанавалі маркіраваць веласіпеды і стваралі базы даных, якія актуальныя і дагэтуль. Маркіроўка не спрацавала, не змылаваецца. І нават калі веласіпед выкрадуць, знайсці яго будзе лягчэй. Але трэба разумець, што менавіта сам уладальнік павінен клапаціцца ў першую чаргу пра тое, каб веласіпед не заставаўся без нагляду і велазамка.

ЯК СКРАЛІ 50 ТЫСЯЧ ДОЛАРАЎ ЗА НЕКАЛЬКІ ХВІЛІН

Даўно сышлі ў гісторыю часы, калі гаспадар аўтамабіля, прыпаркаваўшы яго на ноч у двары, рызыкаваў убачыць ранкам свайго «жалезнага каня» без колаў і на цаглянах. Але аўтамабілі па-ранейшаму цікавяць аматараў чужога добра. Праўда, цяпер у іншым сэнсе — не столькі сама машына, колькі тое, што ў ёй ляжыць. Аўто часта выкарыстоўваецца ў якасці своеасаблівай «базы захоўвання» — ну навошта цягнуць з яго дадому тое, што заўтра зноў спат-

рэбіцца? А часам неабачлівасць можа каштаваць вельмі дорага — прычым літаральна.

У лютым гэтага года ў Стаўбцоўскае РУУС звярнуўся 40-гадовы мясцовы жыхар. Ён раскаваў, што ўначы з яго аўтамабіля BMW X6 былі скрадзены вялікія грошы — каля 50 тысяч долараў, што ляжалі ў пакеце. Прычым у салоне знаходзілася яшчэ і сумка, дзе было каля 20 тысяч долараў. Апошняя ўвагу злачынца не прыцягнула.

Падзеі тады разгортваліся так. Аўтамабіль быў абсталваны сістэмай бесключавога доступу. Гэта значыць, што адкрыць і закрыць цэнтральны замok можна было, наблізіўшы ці аддаліўшы ключ. І вось, пэўна, прылада не спрацавала, і машына засталася незачыненая. А гэтым і скарыстаўся злачынца, які тузануў за ручку — і дзверы адчыніліся. Пакет з валоўні ён забраў і не шукаў больш нічога.

Аператыўнікі затрымалі злодзея праз суткі. У аўтамабілі 40-гадовага жыхара Фаніпала былі знойдзены скрадзеныя грошы, пісталет, балаклава і металічная палка. Супраць яго была заведзена крмінальнае справа.

— Крадзяжы з аўтамабіляў мы падзяляем на дзве групы. Першая — гэта калі спрабуюць скарасці дзталі. Аднак часы дэфіцыту даўно скончыліся, і таму такія крадзяжы становяцца рэдкія. Хоць пры гэтым наўвек, барсеткі і іншыя дарагія рэчы трэба забіраць з сабой. Іх можна выкрасці з аўтамабіля за некалькі хвілін. Таксама будзець вельмі уважлівыя, калі ўзнікаюць сітуацыі, у якіх вам трэба выходзіць з аўтамабіля, — раіць Сяргей Красуцкі.

А вось кішэнныя крадзяжы, што калісьці былі бядой грамадскага транспарту і іншых людных месцаў, сышлі ў зону статыстычнай пагрэшнасці. Сёлета іх зафіксавана ўсяго 230, а ў параўнанні са студзенем—жніўнем мінулага года іх стала менш ажно напа-лову.

Але памятайце: калі вы дзесяці «засвацілі» буйную суму грошай у кашалку — будзеце гатовыя

да таго, што яго ў вас паспрабуюць скарасці. Самае элементарнае — не трэба класці кашалёк і мабільны тэлефон у заднюю кішэнню штаноў. Хоць гэта стэльна, але небяспечна. У натоўпе ці ў грамадскім транспарце непрыкметна выцягнуць адтуль штосці вельмі лёгка.

ЗАБІРАЙЦЕ САДОВЫ ІНВЕНТАР З ДАЧ

Зусім хутка дзеці будуць забіраць сваіх састарэлых бацькоў з вёскі ў горад. Ды і дачны сезон за-канчваецца. Што ж трэба зрабіць, каб вясной не аказалася, што каштоўныя рэчы скрадзены? Зноў жа, гэта паўплывае на раскрыццё злачынства, паколькі пройдзе зашмат часу...

— Так, усплёск зваротаў аб прапачы нейкіх хатніх рэчаў, садовай тэхнікі, інструменту назіраецца ўвесну. Таму калі пазедзі на дачу заканчваецца — усё забірайце з сабой. Калі ж такой магчымасці няма, то трэба максімальна абцяжарыць доступ злачынцам і ўсё аднесці ў памішканне, дзе няма вокнаў і куды максімальна складана трапіць. Падобныя крадзяжы звычайна сітуацыйныя, — падрэс-лівае Сяргей Красуцкі. — Самае банальнае — камусьці не хапае на выпіўку, убачылі той жа бензатрымер праз акно, разбілі шкло, трымер прадалі. І, натуральна, калі ёсць магчымасць, варта паставіць сігналізацыю.

Трэба памятаць, што людзі ста-лага веку ў сельскай мясцовасці заўжды ў групе рызыкі. Нярэдка іх пенсіі — гэта адзіная крыніца стабільнага даходу. Апошнія прыцягваюць увагу не вельмі добрых людзей. У большасці выпадкаў да іх прыходзяць махляры, якія нібы хочучы прапанаваць дапамогу, нешта купіць ці прадаць, але ў аснове іх дзеянняў ляжыць адна задача — адцягнуць увагу, каб паглядзець, дзе ляжыць зберажэнні. А гэтыя грошы маглі збірацца не адзін год, чалавек мог адмаўляць сабе ва ўсім. Таму не адчы-няйце незнаёмым дзверы і не пус-кайце іх да сябе.

Цікава ведаць

Па звестках Белстата, каля сямі пра-цэнтаў шлюбаў беларусы заключаюць з замежнікамі. Але ці заўжды іх дзеці становяцца грамадзянамі Беларусі? На пытанне адказвае намеснік начальніка Дэпартамента па грамадзянстве і міграцыі Міністэрства ўнутраных спраў Беларусі Павел ХРЫШЧАНОВІЧ.

— Мы кіруемся Законам Рэспублікі Беларусь ад 1 жніўня 2002 года «Аб грамадзянстве Рэспублікі Беларусь». Гэта значыць, незалежна ад месца нараджэння дзіцяці яно аўтаматычна набывае беларускае грамадзянства, калі на дзень нараджэння адзін з яго бацькоў з'яўляецца грамадзянінам Рэспублікі Беларусь. Пры гэтым якойсьці згоды другога з бацькоў на набыванне беларускага грамадзянства не патрабуецца — таксама як і яго працэдурнага афармлення. І ў такім выпадку бацькі могуць звярнуцца па афармленне пашпарта грамадзяніна Рэспублікі Беларусь сваёму дзіцяці альбо па месцы жыхарства на тэрыторыі нашай краіны, альбо па месцы

Грамадзянства дзіцяці залежыць ад бацькоў

пастаноўкі на консульскі ўлік у адпаведнае дыпламатычнае прадстаўніцтва.

Пры гэтым заканадаўча забяспечана канстытуцыйнае права такога дзіцяці на абарону і заступніцтва Рэспублікі Беларусь незалежна ад узнікнення магчымых негатывных абставін. Імі могуць быць сямейныя рознагалосці ці развод бацькоў. Але дарослыя пры гэтым маюць выбар — пакінуць за малым грамадзянствам Беларусь або зарэгістраваць яго страту ці лічыць дзіця толькі грамадзянінам іншай дзяржавы. У апошнім выпадку ім трэба звярнуцца або ў дыпламатычнае прадстаўніцтва Беларусі за мяжой, або ў органы ўнутраных спраў па месцы жыхарства краіны — як і ў першым выпадку.

Калі ж рэгістрацыя нараджэння дзіцяці адбылася за мяжой, яго пасведчанне аб нараджэнні прымаецца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь пры наяўнасці легалізацыі або прастаўлення апастыля. Пры гэтым дакумент на замежнай мове павінен быць перакладзены на адну з дзяржаўных моў Рэспублікі Беларусь, а пераклад на тарыяльна засведчаны.

Пры гэтым ёсць адзін выпадак, калі беларускае грамадзянства ўзнікае ў непаўналетніх дзяцей аўтаматычна, без дадатковага працэдурнага афармлення. Гэта датычыцца сітуацыі, калі бацькі дзіцяці, адзін з якіх з'яўляецца замежнікам, не знаходзяцца ў шлюбе. У такіх выпадках беларускае грамадзянства ўзнікае аўтаматычна ў дзяцей ва ўзросце да 18 гадоў з моманту ўстанавлення мацярынства або бацькоўства грамадзянамі Рэспублікі Беларусь. Аднак такая норма прымяняецца толькі ў дачыненні да выпадкаў, калі мацярынства або бацькоўства зарэгістравана пасля красавіка 2016 года.

Трэба сказаць, што жыццёвыя сітуацыі, звязаныя з устанавленнем мацярынства або бацькоўства, вельмі індывідуальныя, таму ў любым выпадку пажадана звяртацца ў падраздзяленні па грамадзянстве і міграцыі органаў унутраных спраў або дыпламатычных прадстаўніцтваў. Там вам дадуць персанальную кансультацыю, зыходзячы з усіх абставін.

За здаровы спосаб жыцця

СТРЫТБОЛ У ЛУНІНЦЫ

Тут прайшоў ужо трэці штогадовы турнір па гэтым відзе спорту. Ён сабраў 12 каманд з розных куткоў Лунінецкага раёна. Сярод іх — дзве каманды непаўнагадовых, з якімі праводзіцца індывідуальны прафілактычная работа, паведамляе ў прэс-службе Міністэрства ўнутраных спраў.

Турнір праводзіцца дла таго, каб заняць вольны час падлеткаў і не дапусціць дзеляння імі парушэння закону. І канешне ж, дзеля прапаганды здаровага спосабу жыцця. Арганізавалі яго супрацоўнікі інспекцыі па справах непаўналетніх Лунінецкага РАУС сумесна з аддзелам па спорце раённага выканаўчага камітэта.

Вулічны баскетбол з'явіўся ў ЗША ў 1950-я гады ў бедных гарадскіх кварталах. Ад звычайнага баскетбола ён адрозніваецца тым, што ў камандзе — тры чалавекі. Гульнявая зона таксама меншая — палова ад стандартнай.

Матэрыялы выпуску падрыхтаваў Валер'ян ШКЛЕННІК.

Цікавы праект

«МІР СЯМ'І»

Чаму за накалам эмоцый
варта сачыць не горш, чым за артэрыяльным ціскам

Амаль чатыры месяцы таму Гомель далучыўся да новага для Беларусі праекта сямейнай медыцыны «Мір сям'і». Ініцыятыва павінна дапамагчы сужэнцам, якія апынуліся ў цяжкай жыццёвай сітуацыі, знаходзяцца на мяжы разводу, але не пакідаюць надзеі знайсці кампраміснае рашэнне. У рэгіёне наладжаны шотыднёвыя дзюжурствы спецыялістаў. Дапамогу аказваюць юрысты, псіхологі, адвакаты і натарыусы, якія маюць кваліфікацыю медыятараў.

— Развод — гэта маленькая вайна, у якой няма пераможцаў, а ахвяры б'юць часцей за ўсё дзеці, — звяртае ўвагу на галоўную мэту праекта «Мір сям'і» — аднаўленне канструктыўных стасункаў у пары медыятар, спецыяліст па прававой рабоце Гомельскай абласной натарыяльнай палаты Віталь САРОКА. — Медыяцыя дазваляе пагаварыць пра набалелае, справіцца з негатывымі эмоцыямі — прадуктам сямейных сварак, перавесці канфлікт у канструктыўнае рэшышча.

З моманту запуску праекта «Мір сям'і» на тэрыторыі Гомельшчыны сваім правам на ўдзел у інфармацыйнай сустрэчы з медыятарам скарысталася звыш 30 чалавек і 10 сямейных пар. Некаторыя сем'і пасля сустрэчы выказалі намер не падаваць на развод і захавалі стасункі.

— Сустрэчы бясплатныя. Яны арганізаваныя на базе аддзела ЗАГС Гомельскага раёнаканкама. Зварнуцца да спецыяліста медыяцыйнай службы могуць сем'і ці муж, жонка паасобку, — тлумачыць медыятар.

Правядзенне такой ініцыятывы ў рэгіёне падтрымала Гомельская абласная натарыяльная палата сумесна з галоўным упраўленнем юстыцыі абласнага канкама. Падрыхтоўку спецыялістаў медыяцыйнай службы забяспечыў цэнтр «Медыяцыя і права» грамадскага аб'яднання «Беларускі рэспубліканскі саюз юрыстаў».

Віталь Сарока расказвае, што праект «Мір сям'і» ажыццяўляецца ў адным камфортным месцы. Такім чынам не трэба шукаць дапамогі розных спецыялістаў па ўсім горадзе, а значыць, эканомяцца эмоцыі, грошы і час. Пасля першага кансультацыі, з улікам асаблівасцяў пэўнай жыццёвай сітуацыі, сужэнцам прапануецца дапамога іншых неабходных спецыялістаў.

Псіхолог, медыятар
Таццяна САСНОУКАЯ.

— Удзелам у інфармацыйнай сустрэчы з медыятарам у межах праекта цікавіцца не толькі жыхары Гомеля, але і раённыя цэнтраў вобласці. Хтосьці імкнецца запісацца, нават дамовіцца аб сустрэчы, — працягвае суразмоўнік.

Трэба адзначыць, што высокакваліфікаваныя спецыялісты і медыятары Гомеля дапамагаюць не толькі вярнуць канструктыўнае зносіны, але даюць рэкамендацыі па пытаннях скасавання шлюбу, падзелу сумесна набытай маёмасці, парадку зносінаў са сваякамі былога мужа ці жонкі, сябрамі, дзецімі ад першага шлюбу і гэтак далей.

— Людзі павінны разумець, што сутнасць медыяцыі пры разводзе зводзіцца да дасудовага ці пазасудовага вырашэння канфлікту паміж былымі мужам і жонкай. Наша задача — выпрацаваць рашэнне, якое адпавядае інтарэсам абодвух бакоў, — адзначае Віталь Сарока і нагадвае, што зварнуцца да паслуг медыятара магчыма ў любы момант, аж да сыходу суда ў дарядчы пакой для прыняцця рашэння. У выпадку прыняцця пагаднення бакі будуць забяўлены выплату судовага падатку.

Між тым сёння на Гомельшчыне працуе больш як 70 медыятараў. Амаль тры дзясяткі спецыялістаў — гэта натарыусы і супрацоўнікі Гомельскай абласной натарыяльнай палаты.

Сёлетня 20 жыхароў рэгіёна прайшлі адпаведны курс навучання пры цэнтры «Медыяцыя і права» і вытрымалі экзамен на права атрымання пасведчання медыятара. Цікава, што сёлётняя выпускнікі — гэта не толькі натарыусы і юрысты, але і супрацоўнікі ўстаноў адукацыі, спецыялісты страхавых кампаній і прыватных прадпрыемстваў.

Практыкуючы сямейны псіхолог, выкладчык псіхалогіі Беларускага

дзяржаўнага ўніверсітэта транспарту Таццяна Сасноўская — адна з сёлётніх выпускнікоў:

— Уласна для мяне досвед медыяцыі — гэта не толькі магчымасць развіцця ў майёй прафесіі, але і цікавы перспектывы кірунак на шляху сённяшняга грамадства.

Таццяна Іванаўна ўзруненая — такая практыка ў хуткім часе набудзе яшчэ большую папулярнасць. Між тым сярод медыятараў з вопытам існуе думка, што менавіта прафесійным юрыстам і псіхологам цяжэй «трымаць нейтралітэт». У адных спакуса — «даказаць віну», у іншых — «закрыць гэштальт дзіцячых траўмаў». Цікавае меркаванне псіхолога са шматгадовым стажам.

— Медыятар — вядома пасярэднік. Яго задача — перакласці з «мовы эмоцый» на канкрэтныя высновы прэтэнзіі і яе вынік — канструктыўны прапановы, — выказвае думку Таццяна Сасноўская. Яна падкрэслівае, што асабліва важна для яе было ўдасканаліць навык наладжвання зваротнай сувязі паміж удзельнікамі канфлікту:

— Бяда ў тым, што ў шлюбце пары больш не размаўляюць, адвыклі. Калі ў сям'і ёсць дзіці ці дзеці, тут тым больш патрэбны кваліфікаваны спецыяліст з незалежным поглядам, які можа сказаць: таварышы, вы вырашаеце не толькі свой лёс!

Таццяна Іванаўна расказвае, якім чынам праводзіліся практычныя заняткі:

— Мы вывучалі тэхніку вядзення перамоў, канфліктологію. Потым «прайгравалі» самыя розныя сітуацыі з жыцця, шукалі шляхі рашэння праблемы. Кожны ўдзельнік павінен крывіць сябе ў адным выпадку як медыятар, у другім — як аб'ект медыяцыйнай дапамогі. Браўся за аснову не толькі канфлікты ў сям'і, але і ў калектыве, паміж партнёрамі па бізнесе, ці сацыяльнымі. Напрыклад, суседзі, якія не могуць падзяліць месца для стаянкі ў двары, прыйшлі да медыятара... Для работы нам давалі толькі факты, і трэба было дапоўніць гэты гісторыю пэўнымі нюансамі, стварыць «прайграць» розныя характары, — тлумачыць Таццяна Сасноўская. — На канкрэтныя прыклады работы медыятараў уключаліся, што пасля наведвання спецыяліста людзі часта наогул перадумваюць судзіцца, прыходзяць да згоды. Часам здараецца — чалавек падаў у суд на інашага, а на самай справе, проста хоча, каб у яго папрасілі прабачэння.

Наталія КАПРЫЛЕНКА.

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

— Медыятар — гэта не проста прысутны ў працэсе. Гэта механізм, які працуе. Ён вядзе бакі ў дыялогу, дапамагае людзям выказаць свае думкі, канкрэтызаваць, уявіць і ацаніць тое, што адбылося ў канфлікце, дазваляе сфармуляваць і выказаць прапановы ўрэгулявання, стварае атмасферу, у якой гэтыя прапановы абмяркоўваюцца. Такім чынам людзі чуюць адно аднаго і знаходзяць выйсце, — гаворыць Алеся Пухава. — Больш за тое, медыятар у Беларусі, згодна з законам, валодае імунітэтам сведкі. Яго немагчыма выклікаць у суд даваць паказанні, нават калі яму нешта становіцца вядома ў межах медыяцыі.

У 70% выпадкаў медыяцыйнае канфлікту дамаўляюцца, а 80% з іх добраахвотна выконваюць рашэнні, якія яны дасягнулі пасля медыяцыйнай працэдур. Дарэчы, судовыя рашэнні, якія правіла, выконваюцца толькі на 50%. І адбываецца гэта праз тое, што бок, які прайграў суд, не спытаў пра яго бачанне справядлівага рашэння. А ў медыяцыі дасягнутае бакамі выйсце, як правіла, ім выгаднае, і гэтая выгада кладзецца ў аснову выканання дамоўленасцяў, удакладнення медыятар.

Маніпуляцыя, шпіянаж, замбіраванне

Працэдура медыяцыі дагэтуль застаецца для многіх у Беларусі «дзіўным зверам», пра якога чулі, але не бачылі, а значыць, можна «дамаляваць» яму дзве галавы і тры хвасты. Часта думкі людзей, якія разважаюць пра магчымасці медыяцыі, не вядучы яе сутнасці, ствараюць таямніцы, якія адбіваюць жаданне расшыфраваць дамаўленне мірным шляхам.

Міф першы: медыятар прапановы спрачальнікам некалькі варыянтаў рашэння, а яны выбіраюць, на што пагадзіцца.

— Гэта не так. Варыянт вывадзіць праблему ўдзельнікам канфлікту медыятар не прапановуе. Таму выбіраць той, што найбольш падыходзіць для іх сітуацыі з таго, што ёсць, не спатрэбіцца. Самі канфліктуючыя з'яўляюцца крэатыўшчыкамі сваіх рашэнняў. Медыятар толькі дапамагае ім іх адшукаць і прыдумаць, — развенчвае першы міф Алеся Пухава.

Міф другі: медыятар ацэньвае доказы і прававыя пазіцыі бакоў.

Не ацэньвае пазіцыі бакоў складана, але не немагчыма, і медыятары гэта ўмеюць. У гэтым плане найбольш складана тым медыятарам, якія па прафесіі юрысты, бо яны разумеюць, на чым баку будзе суд з пункту гледжання закона. Аднак медыятар не ацэньвае, хто мае рацыю, а хто вінаваты; чья прапанова лепшая. «Калі людзі ўрэшце пасля працэдур дамаўляюцца, аднак лічаць, што яны зрабілі гэта са-

Калектыву Выдавецкага дома «Звязда» выказвае шчырыя спачуваныя намесніку дырэктара РУП «Беларусь» Марыне Леанідаўне Ланцаўтай з прычыны напатакўшага яе вялікага гора — смерці ДАЧКІ.

Сяргей РАСОЛЬКА.

МІФЫ І МАГЧЫМАСЦІ МЕДЫЯЦЫІ

мі, без медыятара, а ён увогуле не ўдзельнічаў, гэта, на думку ўсіх медыятараў, — найвышэйшая ацэнка яго работы. Калі ж іх пасля пытаеш «а што ж тады перашкаджала вам дамовіцца раней?», бакам цяжка адказаць. І ў гэтым і крыецца «тайна» работа медыятара», — сцвярджае спецыяліст.

Міф трэці: медыятар тайна здабывае інфармацыю, дапытвае сведак канфлікту, займаецца шпіянажам.

Часам людзям здаецца, што медыятар умее спрытна лавіраваць у размове толькі таму, што ён не ведае талды слухаў, даведаўся і пасля ўжо проста ўплывае гэтыя звесткі ў дыялог. Гэта таксама няпраўда. «Насамрэч у медыятара існуе два галоўныя інструменты, якімі валодае гэтаксама і прафесійны перагаворшчык. Першае: медыятар вельмі добра ўмее слухаць і чуць, пра што размаўляюць бакі. Другое: медыятар умее задаваць пытанні. Ён не дае каментарыяў, не прапануе варыянты рашэнняў. Усе гэтыя думкі ўкладваюцца медыятарам шляхам пытанняў, якімі бакі настройваюцца на дыялог. Існуе нават цэлы трэнінг на тэму «Мастацтва задаваць пытанні», выкрывае думкі медыятар.

Міф чварвёрты: любы вопытны юрыст ужо валодае ўменнямі, неабходнымі для медыяцыі.

Многія сапраўды лічаць, што вельмі важна ведаць правілы, па якіх гуляюць у законы, што гэта дапаможа падвесці бакі да рашэнняў, якія ў далейшым могуць быць выкананы нават на ўзроўні нейкіх судовых спраў. «З 15 ліпеня сёлета ва ўсіх айчынных судах (агульных і эканамічных) можна атрымаць выканаўчы ліст на выкананне міравога пагаднення, якое было дасягнута падчас медыяцыі. Калі падчас перагавораў бакі прынялі нейкае рашэнне, і яно адпавядае ўмовам міравога пагаднення (яно адпавядае закону, магчыма, да рэалізацыі, то можна зварнуцца ў суд, аплаціць пошліну і атрымаць выканаўчы ліст на абавязковую рэалізацыю дамоўленасцяў. Так што прававыя веды сапраўды не будуць залішнімі ў рабоце медыятара. Аднак гэта не значыць, што добры юрыст можа без падрыхтоўкі быць таксама і добрым медыятарам», — адзначае суразмоўнік.

Міф пяты: медыятар выкарыстоўвае псіхалагічнае маніпуляванне бакамі, «замбіруе» іх прыняцце рашэння.

Медыятары — звычайныя людзі. Проста нехта схіляе да сябе сімпатый людзей больш, нехта менш. «Аднак пэўную вядомасць чалавек медыятар стварае не маніпулятыўнымі метадамі, а шляхам глыбокай эмпатыі (суперажывання) да кожнага з бакоў і да самога канфлікту. Такое пачуццё і ўменне ўвайсці ў гэты стан напрацоўваюцца, як і ўменне чуць бакі і дапамагаць ім удакладняць пытанні», — выкрывае спецыяліст чарговы міф.

Ірына СІДАРОК.

Сезон

СТАРТУЕ ЗАГОННАЕ ПАЛЯВАННЕ

Гэта калектывнае паляванне, і для многіх яго адкрыццё становіцца сапраўдным святам. Дзяржаўная інспекцыя па ахове жывёльнага і расліннага свету заклікае выканаць правілы і этыку палявання і не дапускаць парушэнняў закона.

З 1 кастрычніка да 31 снежня дазваляецца здабываць лася, дзіка, казулю, аленя (высакароднага і плямістага), лань, муфлона любога полу і ўзросту. Загонным спосабам — толькі ў светлы час сутак. Акрамя гэтага, у любы час сутак можна праводзіць паляванне з засады і з падыходу.

Для здабычы лася, аленя, лані, дарослага дзіка (старэйшых за два гады) дазволена выкарыстоўваць наразную паляўнічую зброю з дульнай энергіяй кулі звыш 3000 джоўляў, а для здабычы казулі і маладняка дзіка (да двух гадоў) — наразную паляўнічую зброю з дульнай энергіяй кулі звыш 1500 джоўляў. У абодвух выпадках можна таксама выкарыстоўваць гладкаствольную паляўнічую зброю з патронамі з куляй (для казулі і маладняка дзіка — яшчэ і карчечку), паляўні-

чыя лукі і арбалеты пэўных параметраў. Пароды сабак, якім дазволена ўдзельнічаць у гэтых паляваннях, вызначае карыстальнік паляўнічых угоддзяў.

У загонным паляванні могуць прымаць удзел асобы, якія не з'яўляюцца паляўнічымі, — у якасці загоншчыкаў. Іх прозвішчы нароўні з іншымі ўдзельнікамі палявання таксама павінны быць пазначаны на зваротным баку паляўнічай пуцёўкі. Узрост загоншчыкаў — не менш за 18 гадоў.

У мэтах бяспекі забараняецца праводзіць загоннае паляванне ў змроку, у тумане, у моцны снегапад, ва ўмовах дрэннай бачнасці. Паляўнічым забаронена выходзіць на сярэдзіну прасека, дарогі ці на супрацьлеглы бок абкладу, мяняцца нумарамі, самастойна выбіраць месца і сыходзіць з нумара да заканчэння загону, акрамя выпадкаў, калі паляўнічы павінен аказаць неадкладную дапамогу іншаму чалавеку, які трапіў у бяду. Нельга страляць уздоўж стралковай лініі, па-за межамі свайго сектара, пасля сігналу аб заканчэнні загону.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Добрая навіна

ДЛЯ АХОВЫ ДУБОЎ-ВОЛАТАЎ

У Старым Раматове адкрылі новае лясніцтва

У Пажэжынскім лясніцтве на мінулым тыдні адбылася прыкметная падзея — у строй увялі новы аб'ект. Такім чынам лясніцтва справіла нава-сёлле, а вёска Старое Рамато-ва набыла сучаснае офіснае памяшканне і прасторны ўчастак узору сучаснага добраўпарадкавання.

— Для Маларыцкага лягаса гэта падзея планавая, — сказаў карэспандэнту «Звязды» яго дырэктар Аляксандр ЗЯЛЁНКА. — Сваім работнікам стараемся забяспечваць добрыя ўмовы працы. Летась, напрыклад, новы адміністрацыйны будынак быў узведзены для суседняга Велікарыцкага лясніцтва. А ў Старым Раматове лясніцтва працягвае зрабіць своеасаблівым цэнтрам прафарынтацыйнай і асветніцкай работы. Тут будучы праходзіць экскурсіі для моладзі і школьнікаў, дзе юным наведвальнікам раскажучы аб прафесіі лесавода, пакажучы шмат чаго цікавага.

А паказаць у Пажэжынскім лясніцтве ёсць што. Менавіта тут знаходзіцца знакаміты цар-дуб ўзростам больш за 800 гадоў, помнік

Сяргей КАСЫНЮК.

прыроды рэспубліканскага значэння. Гэты дуб лічыцца самым старым у Беларусі. Ён такі не адзін, літаральна за некалькі кіламетраў ад яго расце дуб-патрыярх «Пажэжынскі». Гэты дуб, паводле ацэнкі спецыялістаў, на сто гадоў маладзейшы за старэйшага «брата». Мае вышыню каля сарака метраў, дыяметр стала каля двух метраў. У цара-дуба названыя параметры яшчэ большыя. Да гэтых волатаў пастаянна едуць на экскурсію падарожнікі. Побач ёсць інфармацыйныя стэнды, але ж цікавей,

вядома, калі экскурсію правядзе спецыяліст.

Таксама лесаводам ёсць што раскажаць пра сваю работу. Лес — адно з асноўных прыродных багаццяў раёна. Раскажваюць, што неаднойчы тыя, каму ўдавалася самалётам пралетаць над Маларыцкай, параўноўвалі невялікі райцэнтр з санаторыем. Горад так выглядае, бо размешчаны спрэс у лясах. На мове лічаў гэты выходзіць такім чынам: пад лясным масівам занятая 680 квадратных кіламетраў, а плошча, пакрытая лесам, налічвае больш за

дзевяць тысяч гектараў. Так што работы пажэжынскім леснікам хапае. А галоўны ляснічы Брэсцкага лесагаспадарчага аб'яднання Аляксандр МАЦЮШЭЎСкі, які прыехаў павіншаваць калег з навааселлем, адзначыў у якасці станоўчага фактара пастаянную аўтаматызацыю тэхналагічных працэсаў у Маларыцкім лягасе. Сведчаннем дынамічнага развіцця галіны, паводле яго слоў, становіцца няспынны ўвод у эксплуатацыю новых аб'ектаў. Напрыклад, зусім нядаўна Баранавіцкі лягас адкрыў новы цэх па распілоўцы лесу, на Пружаншчыне пабудавалі пелетны завод, які ўжо дае прадукцыю, на падыходзе іншыя аб'екты.

І хоць асобнае лясніцтва — не такі вялікі па значнасці аб'ект, але для канкрэтнага калектыву ды і для вёскі ў цэлым гэта, несумненна, падзея. Будынак узводзілі спецыялісты Маларыцкай ПМК-20. І новабудова ўпрыгожыла Старое Раматова. Памяшканне атрымаў прасторным і светлым, кабінеты абсталяваны камп'ютарнай тэхнікай, ёсць усё неабходнае для паспяховай работы. А элементы добраўпарадкавання сталі не толькі прыкладам для навакольных, але

і своеасаблівай рэкламай прадукцыі. Па перыметры ўчастка высаджаны туй, якія пасляхова вырошчваюць у гадавальніках лягаса.

Галоўны ляснічы Пажэжынскага лясніцтва Сяргей КАСЫНЮК сказаў, што былое памяшканне лясніцтва, якое размешчана побач з новым, можа быць выкарыстана ў далейшым у якасці службовага жылля.

— Некаторыя ў нашым калектыве могуць прэтэндаваць на званне ветэранаў галіны, сам, напрыклад, працуе 31 год, бухгалтар Вялянцін Мартысюк — 38 гадоў, але ж прыязджаюць і маладыя спецыялісты, — зазначае Сяргей Сяргеевіч. — Напрыклад, сёлет па размеркаванні да нас прыбыла памочнік лясніцка Анастасія Струнец. Пакуль што дзячына дабіраецца на работу за 10 кіламетраў. Патрэба ў службовым жыллі ёсць. У цэлым жа калектыв у нас дружны, працаздольны. Гэтым летам шмат давалася працаваць на ліквідацыі наступстваў ураганаў, які абрынуўся на нас 6 ліпеня. Зараз на парадку дня звычайныя лясныя клопаты, — заўважыў ляснічы.

Святлана ЯСКЕВІЧ,

Маларыцкі раён.

ЗІМА СПЫТАЕ

(Заканчэнне)

Пачатак на 1-й стар.

— На праводку трэба звяртаць асаблівую ўвагу, калі яна ў вас працуе яшчэ з савецкай эпохі, — адзначыў суразмоўнік. — За гэты час тэрмін яе эксплуатацыі ўжо скончыўся. Да таго ж сучасныя нагрукі на электрычнае абсталяванне куды вышэйшыя, чым у 80-я гады ці нават раней. Самы яркі індэксатар, што нешта не так, — гэта калі спрацоўвае аўтамат і памяшканне застаецца без святла. Значыць, недзе адбываецца кароткае замыканне. Але яно можа адбыцца і не з прычыны істотнага зносу праводкі. Прыборы з вялікай магутнасцю — пральныя машыны, электрычныя абагравальнікі ды і тыя ж камп'ютары — нярэдка ўключаюцца ў агульную разетку. А павінны ў асобную.

Цікава, што пахары, у якіх «замешаны» самаробныя электрычныя абагра-

вальнікі, амаль сышлі ў гісторыю. У тым жа 2019-м іх было ўсяго два. Але і вынік пахараў трагічны: загінулі тры чалавекі. У жылым доме ў вёсцы Ніканавічы Быхавскага раёна прычынай пахараў стаў самаробны цеплаэлектранагравальнік. Ратавальнікі знайшлі целы двух чалавек. А ў вёсцы Дубрава Дзяржынскага раёна заражэўся абагравальнік кустарнай вытворчасці, праз што загінуў гаспадар дома. Пры гэтым на долю абагравальных прыладаў, выпушчаных прамысловымі вытворцамі, прыйшлося 33 пахары. Аднак толькі ў пяці выпадках прычынай стаў заводскі брак. Рэшта — праз няправільную эксплуатацыю.

Акрамя таго, трэба звачаць на тэрмін эксплуатацыі аргратаў, прапісаны ў інструкцыі заводам-вытворцам. Часцей за ўсё гаворка ў ёй ідзе пра дзесяць гадоў. У больш старых мадэлях мо-

жа быць рэгламентавана і пятнаццаць гадоў службы, але калі прылады былі выпушчаны раней за 2005 год, то час іх службы ўжо натуральным чынам скончыўся.

Тэрмін эксплуатацыі азначае, што падчас яго вытворца са свайго боку нясе адказнасць за яго работу, калі з боку карыстальніка няма ніякіх парушэнняў. Але тэндэнцыя апошніх дзесяцігоддзяў у тым, што пры вытворчасці тэхнікі ўсё часцей выкарыстоўваюцца бюджэтыныя кампаненты. З аднаго боку, гэта змяншае кошт прылады. Але з іншага — памяншаеца і час яе работы. Так, аўтаматыка ў новых мадэлях заточана пад тое, каб спрацоўваць на аварыйных рэжым. Але толькі на яе спадзявацца не выпадае.

Абагравальнік пажадана ставіць пасярод пакоя, каб ён не датыкаўся да іншых рэчэй — фіранак, вопраткі, коўдраў, — раіць Віталь Навіцкі. — Не зашкідзіць

і вогнетушыцель. Для жылога пакоя найлепшы яго аб'ём — ад пяці літраў і болей. Толькі ставіць яго трэба ў тым месцы, куды можна даражыць за лічаныя крокі. А вась з дзецімі вельмі пажадана правесці своеасаблівыя вучэнні ў гульнявой форме, каб яны ведалі, што рабіць пры няштатнай сітуацыі ў доме.

Але і пахары праз няправільную эксплуатацыю печак — зусім нярэдка ў Беларусі. Так, год ад году колькасць дамоў з такім ацяпленнем з натуральных прычын скарачаецца — у пераважнай большасці новых пабудов маніфіруюцца больш бяспечныя катлы. Але і печы рана спісваюць у запас — прынамсі, пэўны час яны па-ранейшаму будуць грэць людзей, асабліва сталага веку.

Самая простая дыягностыка — гэта пабяліць печку ў белы колер і прапаліць яе. Калі недзе з'явіцца чорныя

сляды — такую печ трэба неадкладна рамантаваць, бо гэта азначае, што чадны газ ідзе ў пакой. Газ гэты не мае ні колеру, ні паху. Выпадкі атручэння ім часцей за ўсё рэгіструюцца ў начны час, калі чалавек спіць...

Таксама трэба падняцца на гарышча і расчысціць усю прастору вакол коміна. Былі выпадкі, калі пахары ўзніклі з-за таго, што смецце на гарышчы датыкалася да моцна напаленых цагляных коміна. Калісьці наступалі крытычны момант — і папера або вярток пачынала тлець...

Таму дапамагайце сваім сваякам, якія жывуць

у прыватных дамах, падрываюцца да зімы належным чынам, — заклікаў Віталь Навіцкі. — Што ж да тых, хто жыве адзін, то ў кастрычніку да іх завітаюць прадстаўнікі розных ведамстваў — Мініэнерга, Мінжылкамунгаса, Міністэрства па надзвычайных сітуацыях, тэрытарыяльных цэнтраў сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва. Праўда, нярэдка мы чую ад гаспадароў дамоў, што яны справяцца з праблемамі самі. Таму заклікаем не саромецца папрасіць нешта зрабіць нас. Гэта робіцца дзеля вашай жа бяспекі.

Валер'ян ШКЛЕННІК.

ДОПОЛНИТЕЛЬНОЕ ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ»

8 октября 2020 года на 18-м открытом аукционе проводит 13-й от 20 августа 2020 года повторный открытый аукцион по продаже имущества республиканской собственности

Номер лота	Наименование техники	Местонахождение объекта	Начальная цена продажи (бел. руб.)	Сумма задатка (бел. руб.)
129	Гусеничное шасси МТ-Лбу (демилитаризованное) ш. 108205011, дв. 752240 1982 г., 4 кат., 1808 км	н. п. Станково филиал, в/ч 25819	54 000,00	10 800,00
130	Гусеничное шасси МТ-Лбу (демилитаризованное) ш. 108409005, дв. 886928, 1984 г., 4 кат., 4652 км	н. п. Станково филиал, в/ч 25819	50 000,00	10 000,00
131	Гусеничное шасси МТ-Лбу (демилитаризованное) ш. 108205024, дв. 750243, 1982 г., 4 кат., 2932 км	н. п. Станково филиал, в/ч 25819	50 000,00	10 000,00

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казинца, д. 2, 6-й этаж 8 октября 2020 г. в 10.00.

Участие в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток, гарантийный депозит и подавшие заявление на участие в аукционе, соглашение, учредительные и другие необходимые документы до 15.00 5 октября 2020 года. Заключительная регистрация участников аукциона будет производиться 8 октября 2020 г. с 9.00 до 9.45.

Победитель аукциона обязан:
1. Заключить договор купли-продажи не позднее 3-х банковских дней с момента проведения аукциона.
2. Произвести оплату стоимости движимого имущества разовым платежом в течение 5 банковских дней для резидентов Республики Беларусь и 10 банковских дней для нерезидентов Республики Беларусь со

дня подписания договора купли-продажи.

Задаток, указанный в таблице, а также гарантийный депозит в размере 300,00 белорусских рублей за участие по каждому лоту и денежные средства за выигранное имущество перечисляются на расчетный счет РУП «БЕЛСПЕЦКОНТРАКТ»: белорусские рубли — р/с BY12BELB30120002R20010226000, российские рубли — р/с BY64BELB30120002R20040226000 в ОАО «Банк БелВЭБ», ул. Заславская, 10, код BELBVB2X, УНП 101099370, ОКПО 37401662. Корреспондент — ПАО Сбербанк, г. Москва № корсчета 30101810400000000225. Реквизиты банка: БИК 044525225, ИНН 7707083893, к/с в ОАО «Банк БелВЭБ» № 30111810800000000659. SWIFT/BIC: SABBRRUMM. Без НДС. Справки по тел./факс (017) 398 05 41.

Ранее опубликованные извещения в газете «Звязда» № 141 от 23 июля 2020 г., № 184 от 22.09.2020 г.

Могилевский филиал

РУП «Институт недвижимости и оценки» информирует о проведении 21.10.2020 повторного открытого аукциона (цена снижена на 40 %) по продаже имущества, принадлежащего ОАО «Компания «МогНаТ»

Лот № 1: капитальное строение с инв. № 700/С-68770 — котельная, пл. — 687,6 кв. м. Капитальное строение с инв. № 700/С-68772 — маузоласосная, пл. — 41,0 кв. м. Капитальное строение с инв. № 700/С-91634 — склад, пл. — 44,2 кв. м. Емкость металлическая 80 м³, инв. № 1059304. Участок наружной канализации протяженностью 137,1 м (инвентарный № 700/С-90642). Участок наружного водопровода протяженностью 37,2 м (инвентарный № 700/С-90643).

Лот № 1 расположен по адресу: г. Могилев, ул. Островского, 64, на земельном участке с кадастровым номером 74010000005005430 (пл. — 0,4562 га). Отдельный земельный участок под обслуживанием лота не выделен.

Начальная цена продажи: 91 922,40 бел. руб. с учетом НДС.

Сумма задатка: 9 192,24 бел. руб. Аукцион состоится 21 октября 2020 года в 12.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 352. Извещение о проведении аукциона размещено на сайте Организатора аукциона ino.by. Информация о предыдущих аукционах была опубликована в номерах газеты «Звязда» от 28.03.2020, 22.05.2020, 13.06.2020.

Организатор аукциона: Могилевский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182, г. Могилев, ул. Первомайская, 77, к. 351, 352, +375222-72-41-14, +37529-624-26-25, Mogilev@ino.by

Адраджэнне спадчыны

Гэта даволі складаны этап работ падчас узнаўлення паўночна-заходняй сцяны, якая непасрэдна прымыкае да Княжацкай вежы. Пачаць рэстаўрацыю менавіта гэтай сцяны прымусила высокая ступень яе аварыйнасці, хоць яна і захавалася лепш за іншыя. Каб не дапусціць далейшага разбурэння, было прынята рашэнне правесці пазачарговую рэстаўрацыю сцяны з аркай, варотамі і пад'ёмнікам. Работы плануецца завяршыць да канца года.

ТАЯМНІЦ
СТАНОВІЦА
МЕНШ

У Краўскім замку распачалі работы па стварэнні працэснай праёма з уязнымі варотамі і пад'ёмнікам

Работы на Краўскім замку разлічаны на дзве чаргі кожнай з якіх складаецца з некалькіх пусковых комплексаў. З іх тры ўжо завершаны. Сёлета работы вядуцца па пятым комплексе — на паўночна-заходняй сцяне. Гэты ўчастак захаваны лепш за іншыя, але гістарычная кладка схільная да разбурэння. Каб яе замацаваць і выратаваць, было прынята рашэнне аддзіць ад чарговай пусковага комплексу і выканаць работы менавіта на гэтым участку сцяны. Акрамя таго, тут знаходзіцца ўязная брама, якую таксама ў рамках рэстаўрацыі плануецца ўзнавіць.

Увогуле замак і сёння гаворка ўсё новага тямніцы. Літаральна нядаўна падчас кансервацыі паўночна-ўсходняй сцяны пад камянімі выяўлена невядомая дагэтуль цагляная мурушка, што дае падставу меркаваць аб пабудовах з нейкімі жылымі функцыямі.

Начальнік аддзела культуры Смаргонскага раёна Таццяна РАЖЭВА амаль штодзень выязджае на старажытны аб'ект, робіць здымкі, каб ацаніць змены, якія там адбываюцца.

— Відавочна, як мяняецца аблічча старажытнага замка. Пры гэтым галоўная задача — прадхіліць разбурэнне, бо за апошнія гады гэты працэс даволі інтэнсіўны. Трэба захаваць гістарычны аб'ект у тым стане, які ёсць. Ён не будзе пабудаваны на тую вышыню, што была, а тады вышыня сцен дасягала 10 метраў. Зараз сцяны аднаўляюцца на вышыню, якая захавалася, — растлумачыла суразмоўніца.

Будуць адноўлены ўсе чатыры сцяны і Княжацкая вежа. Ёсць думка, што яна будавалася крыху пазней за сам абарончы кастэль. Частка вежы захавалася і будзе ўзноўлена. Тут праведзены даволі складаныя работы па кансервацыі. З аднаўленнем Княжац-

кай вежы ў раёне звязваюць пэўныя перспектывы, бо тут мяркуецца адкрыць музей. Дарэчы, значную экспазіцыю складуць рэчы, знойдзеныя пры раскопках. Частка іх цяпер захоўваецца ў Смаргонскім гісторыка-краязнаўчым музеі. Гэта ключы, керамічныя і скураныя вырабы, фрагменты фрэсак і многае іншае.

Вежа і часткі дзвюх сцен, што прылягаюць да яе, — гэта другі этап рэстаўрацыі. Затым застануцца яшчэ дзве сцяны, на якіх пакуль работы не вядуцца. Па іх зараз завяршаецца распрацоўка будаўнічай дакументацыі. Гэта трэці і чацвёрты пусковыя комплексы. Відавочна, што стан сцен, якія чакаюць рэстаўрацыі, таксама неабяспечны. Бывае, цагляны падаюць нават ад ветру. Таму для доступу турыстаў адкрыта толькі тая частка сцяны, дзе былі кансервацыя і рэстаўрацыя. Там можна прайсці, убачыць мур, ёсць фотавыстаўка. Пасля завяршэння кансервацыі турысты змогуць аглядзець як знешні, так і ўнутраны двор старажытнага кастэля, які дайшоў з XIV стагоддзя. Дарэчы, гэта першае ў Беларусі мурванае абарончае збудаванне з жылымі памішканнямі. У падвале нават была турма для шляхетных асоб. Тут трагічна закончыў сваё жыццё князь Кейстут, а яго сыну Вітаўту ўдалося збегчы, апраўніўшы ў жаночае адзенне. Так сведчыць паданне.

Увогуле замак і сёння адкрывае ўсё новае тямніцы. Літаральна нядаўна падчас кансервацыі паўночна-ўсходняй сцяны пад камянімі выяўлена невядомая дагэтуль цагляная мурушка, што дае падставу меркаваць аб пабудовах з нейкімі жылымі функцыямі. Ніякіх гістарычных звестак пра гэтае збудаванне ў архівах няма. Таму археалагічны нагляд пранямае ўнесці карэктывы ў праект. І такіх дадатковых работ унікае няма, практычна на ўсіх этапах кансервацыі. І гэта нармальна, лічаць у аддзеле культуры. Бо варта захавача помнік у тым выглядзе, які ён навінен быў на дакументацыі, і забяспечыць яго беспэку і надзейнасць. З гэтай

мэтай і вядуцца работы. Для нарошчвання сцен выкарыстоўваюцца камяні і цэгла, якія выпадалі са сцен і ляжалі каля муру. Але гэтага недастаткова. На ўчастках, дзе цэгла не захавалася, робіцца мур з сучаснай цэглай, якая па сваіх тэхнічных параметрах адпавядае старажытнай. Яна вырабляецца ўручную на беларускім прадпрыемстве. Увогуле, увесь працэс работы вядзецца ўручную. Раствор падаецца таксама спецыяльна, рэцэпт якога распрацаваны менавіта для замка.

Як расказалі ў аддзеле культуры, работы фінансуюцца за кошт сродкаў фонду Прэзідэнта па падтрымцы культуры і мастацтва. Сёлета выдзелены амаль мільён рублёў. За кошт фонду вяліся ў асноўным і работы на першым комплексе — кансервацыі Княжацкай вежы і паўночна-ўсходняй сцяны. Было выдаткавана 800 тысяч рублёў, крыху больш за 200 тысяч складала фінансаванне рэспубліканскага і мясцовага бюджэтаў. Да канца года плануецца завяршыць работы па паўночна-заходняй сцяне, зрабіць арку з варотамі і пад'ёмнікам.

— Будуць адноўлены ўязныя вароты з пад'ёмным механізмам, каб паказаць, які быў доступ у замак у той час, — расказала Таццяна Ражэва. — Былі і яшчэ адны вароты, але яны знаходзіліся ў тых сценах, над якімі мы сёлета не працуем. Хацелася б завяршыць этап кансервацыі, каб не было асцярогі за гэту сцяну, гэта па-першае, і каб мы змоглі працаваць з турыстамі ўнутры замка.

Спецыялісты спадзяюцца, што Краўскі замак захоўвае яшчэ нямаля тямніцы. На фотаздымках стагадовай даўнасці на тэрыторыі замка бачныя вялікія варонкі ад бомбёжак Першай сусветнай вайны. Па сутнасці, за сто гадоў тут ніякіх земляных работ не вядуцца. Таму ёсць спадзяванні, што пры чарговых раскопках будуць знойдзены нейкія цікавыя рэчы.

Маргарыта УШКЕВІЧ, фота аддзела культуры Смаргонскага раёна.

Юбіляры

У ЧЫМ САКРЭТ
ДАЎГАЛЕЦЦА?

Напярэдадні Міжнароднага дня пажылых людзей карэспандэнт «Звязды» пабываў у беларуска-расійскім прыграніччы. Там пазнаёміўся з мясцовымі старажыламі, якія зарадзілі сваёй станючай энергетыкай. Сваім аптымізмам, пазітыўным успрымманнем свету яны могуць даць прыклад многім маладым.

Прыхільнік раздзельнага харчавання

Жыхару райцэнтра Лёзна Міхаілу Цімафеевічу Дабракову 27 верасня споўнілася 100 гадоў.

Поўны цэзка Калашнікава добра памятае многае з таго, што адбывалася ў яго жыцці. Дочкі, якія прысутнічалі пры нашай размове, жартуюць, што ў іх памяць горшая, чым у татачкі. Ён родам з гэтых мясцін, малодшы ў сям'і, дзе было дванаццаць дзяцей. Міхаіл Цімафеевіч скончыў пяць класаў, ваяваў у «фінскую», быў паранены і атрымаў ордэн. А ў Вялікую Айчынную вайну спачатку ваяваў на тэрыторыі Украіны, а Перамогу сустрэў у Аўстрыі.

Міхаілу Цімафеевічу ДАБРАКОВУ — 100 гадоў.

Старажыл згадаў нават сустрэчу з амерыканскімі саюзнікамі. Тады ён меў званне сяржанта, быў камандзірам артылерыйскай гарматы... Дэмабілізаваўся ў верасні 1946 года, калі служыў у Малдавіі. Ажаніўся, толькі калі было 36 гадоў... На той час у такім узорце браць шлюб — даволі позна, але ж, зразумела, ствараць сем'ю перашкодзіла вайна і пасляваенныя цяжкасці. Жонка працавала даяркай, ён — будаўніком, аднаўляў вёскі, рамантаваў сельскагаспадарчую тэхніку.

І яшчэ ў яго працоўнай біяграфіі быў цікавы факт: ва ўзросце амаль васьмідзесяці гадоў ён даглядаў коней: вазіў лес і не толькі. Тлумачыць, што гэта — адзін з сакрэтаў актыўнага даўгажывання.

Такім чынам суразмоўнік, сам таго не ведаючы, расказаў пра папулярнае захваленне ў век інтэрнэту і кірунак у прафактыцы захворванняў і рэабілітацыі — іпатарпію... Міхаіл Цімафеевіч, аказваецца, яшчэ і прыхільнік раздзельнага харчавання. Ніколі не будзе есці адразу, напрыклад, пюрэ з катлетай. І сваім родным раіць ужываць усё па чарзе, а не рабіць у талерцы «вінегрэт».

Наконт тытуню: курыць махорку, але кінуў таў даўно, што дочкі запам'яталі, каблі гэта адбылося. А спіртнога і цяпер можа трохі выпіць. Не злоўжываў, але, як кажуць, каб пасядзець за сталом, не адмаўляўся.

Сакрэт даўгажывання, лічыць Міхаіл Цімафеевіч, у натуральнай ежы, працы на свежым паветры. З задавальненнем раней наведваў лазню. І вельмі падабалася яму хадзіць у лес у грыбы і ягады. На жаль, цяпер прыкаваны да крэсла. А землякі кажуць, што ж яшчэ нядаўна хадзіў па вупіцах... І вельмі быў заўсёды.

У вятрана чацвёрта дзяцей: дзве дачкі і два сыны (адзін ужо, на жаль, пайшоў з жыцця), 11 унукаў і 14 праўнукаў. Жывуць яны ў Лёзенскім раёне, Віцебску і Мінску.

Праца на першым месцы

На мяжы з Расіяй у вёсцы Сяло жыве 90-гадовая Марыя Пятроўна Сарокіна. Яна — патомны пчаляр. Яе бацька славіўся

тым, што мёд у яго быў адзін з самых карысных і смачных. Цяпер у Марыі Пятроўны некалькі дзясяткаў сямей гэтых працавітых насякомых. У свой час скончыла расійскую школу, якая ў некалькіх кіламетрах ад яе дома. Працавала бухгалтарам і старшынёй рэвізійнай камісіі. Муж Пётр Міхайлавіч быў у мясцовым калгасе механізатарам...

Марыя Пятроўна САРОКІНА.

Зямлячкі вельмі паважалі яе за тое, што магла пашыць спадніцу, сукенку і іншае з жаночага адзення. Гэтаму навучылася сама.

Суразмоўніца ўпэўнена, што сакрэт даўгажывання ў тым, каб не жадаць нікому ліха, жыць у гармоніі з прыродай, вучыцца ў яе, назіраючы за ёй...

«Залатыя рукі»

А яе равеснік з вёскі Слабадзішка Іван Мядфодзевіч Окунёў — адзін з чатырох жыхароў населенага пункта. Яго жыццё таксама звязана з Лёзеншчынай.

Пра такіх кажуць — залатыя рукі: усё можа пабудавача, адрамантаваць. Прызнаўся, што роўкі, нават у такім пажавым узорце, цягнуцца да працы.

Дарэчы, майстрам на ўсе рукі быў і яго бацька.

Аўдавеў дзядуля даўно і зараз жыве адзін. Яго жонка, Любоў Міхайлаўна, нарадзіла яго трох дзяцей. Мае пяць унукаў і праўнучку...

Васковец працаваў у калгасе «Аб'яднанне» і каля трыццаці гадоў — у лясніцтве. Працу сваю вельмі любіў. Лічыць, што свежае паветра, дрэвы, свая агародніна і садавіна даюць яму моц.

Іван Мядфодзевіч ОКУНЁЎ.

Наконт дрэнных звычак — пасля службы ў арміі не курыў, з віном «на вы».

Цяпер жыве ў не трымае, а раней была карова, якую Іван Мядфодзевіч сам даў, меў каля трох дзясяткаў авечак. Зараз засталіся толькі куркі, таму жартуна называе сябе гультаём.

Упэўнены, што толькі дабрыня, справы па гаспадарцы, выхаванне дзяцей — гэта каштоўнасці з вялікай літары.

Р.С. З кожным з пажаваных маіх новых знаёмых хацелася гаварыць і гаварыць. Але ж у камандзіроўцы часта ўсё, як у хуткім цягніку. А шкада, што часам быў мала. Слухаць іх — адно задавальненне. Нехта, можа, скажа, што яны «адсталі ад часу»? Але ж дзюжыцы іх жыццёваму вопыту можна зразумець, што насамрэч важна, каштоўна, што варта і неабходна перадаць нашчадкам, а што так... на адзін дзень. Хоцяцца пажадаць ім здароўя і даўгажывання.

Аляксандр ПУКШАНСКІ, фота аўтара.

МАСКІ І ПАЛЬЧАТКІ ЗНОЎ ДАВДЗЕЦЦА НАСІЦЬ

Вядучая рубрыкі Алена КРАВЕЦ.
Тэл. (017) 311-17-36.

Захваральнасць на COVID-19 паступова павялічваецца. Ужо некалькі дзён запар у краіне рэгіструецца больш чым 300 новых выпадкаў кожнага суткі. У сувязі з гэтым эпідэміялагі заклікаюць усю вярнуцца да выканання правіл асабістай і грамадскай прафілактыкі.

— Кожнаму варта прытрымлівацца правіл сацыяльнага дыстанцыявання ў грамадскіх месцах і іншых месцах масавага збірання людзей, выкарыстоўваць аднаразовыя ці шматразовыя маскі, аднаразовыя пальчаткі. Не варта дакранацца нямытымі рукамі да твару вачэй, сліззістых і іншых частак цела. Рэкамендуецца часцей мыць рукі з мылам, пры адсутнасці такой магчымасці — выкарыстоўваць антысептык, у тым ліку індывідуальныя санітайзеры. Без неабходнасці не варта наведваць месцы з вялікай колькасцю людзей, — нагадвае асноўныя

правілы загадчык аддзела гігіены Мінскага абласнога цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя Кацярына СУХАВЕР.

Свае патрабаванні да навучальных устаноў

— У кожнай установе адукацыі, а таксама на тэрытарыяльным узроўні павінны быць распрацаваны планы арганізацыйных і санітарна-прафілактычных мерапрыемстваў для прафілактыкі ўзнікнення і распаўсюджвання COVID-19 з безумоўным іх выкананнем. Па меры змянення эпідэміялагічнай сітуацыі ў рэгіёнах пры неабходнасці ён карэктуюцца, — адзначае суразмоўніца.

Сярод мер, якія пералічвае спецыяліст, — павелічэнне часу паміж пачаткам і заканчэннем змен і перапынкаў, пераход на двухменны рэжым пры аднаменным адукацыйным працэсе, арганізацыя харчавання ў сталовых па максімальна раз'яднаным графіку, недапушчэнне сумеснага

выкарыстання раздзяляльнаў пры спартыўных і танцавальных залах тымі, хто скончыў заняткі, і тымі, хто прыйшоў на іх. Таксама ва ўстановах адукацыі павінны быць арганізаваны «прапускныя фільтры» для работнікаў, кантроль для ўваходу ў памяшканні асоб, якія не з'яўляюцца работнікамі ці навучэнцамі, наяўнасць распрацаваных алгарытмаў дзеянняў пры выяўленні інфекцыі COVID-19 ці BPI

у работнікаў, навучэнцаў ці членаў іх сем'яў.

Кацярына Сухавер звярнула ўвагу, што для аб'ектаў гандлю, грамадскага харчавання, бытавога абслугоўвання, устаноў адукацыі прадугледжана адміністрацыйная адказнасць за невыкананне патрабаванняў заканадаўства ў галіне забеспячэння санітарна-эпідэміялагічнага дабрабыту. На ўваходзе ў такія аб'екты павінна мецца інфармацыя

для наведвальнікаў, у тым ліку аб захаванні дыстанцыі ў 1-1,5 метра пры чаканні разліку на касах ці водгуску тавару.

У такіх установах павінны быць устаноўлены дастары з антысептыкам для наведвальнікаў, павялічана частата праветрывання памяшканняў, прыбірання і дэзынфекцыі ручак, поручняў, інвентарных карзін, дзвярэй і ключоў ад індывідуальных камер захоўвання і іншых паверхняў. Арганізацыі павінны мець неабходны запас індывідуальных сродкаў аховы, у тым ліку масак і пальчаткаў. Падчас дастаўкі тавараў прадўцам-экспедытарам рэкамендуецца працаваць у аднаразовых пальчатках з абавязковым выкарыстаннем масак, а таксама мець магчымасць апрацоўкі рук антысептыкам.

Пры з'яўленні сімптомаў рэспіраторнага захворвання (павышэнне тэмпературы цела, кашаль, задышка, насмарк) захоўвайце дамашняю самаізаляцыю, пазбягайце кантактаў з членамі сям'і, выклікайце ўрача.

Выкарыстоўвайце маску правільна!

1. Апрацуйце рукі антысептычным сродкам або вымыйце з мылам.

2. Утрымліваючы маску за завязкі або гумкі, ушчыльную паднясіце да твару белым бокам унутр і зафіксуйце завязкамі (гумкамі) ў становішчы, калі цалкам прыкрыта ніжняя частка твару — і рот, і нос.

3. Надайце патрэбную форму гнуткай палосцы (насавому жаўтку), забяспечваючы шчыльнае прыляганне маскі да твару.

4. Зніміце маску, трымаючы яе за завязкі (гумку), не дакранаючыся да прырэзнай часткі маскі.

5. Пакладзіце знятую маску ў пакет, закрыйце, выкіньце ў кантэйнер для адходаў (смеццэвае вядро).

6. Вымойце рукі з мылам ці апрацуйце антысептычным сродкам.

3 15 верасня ў краіне пачалася вакцынацыя супраць сезоннага грыпу. Дзеці гэта захворванне, у адрозненне ад COVID-19, могуць пераносіць вельмі цяжка. Таму ў некаторых выпадках урачы рэкамендуюць бацькам ні ў якім разе не адмаўляцца ад прышчэпкі. Якіх дзяцей варта прышчэпіць абавязкова, ці ахоўвае «грыпозная» вакцына ад іншых сезонных хвароб і чаму лепш прышчэпіцца проста ў дзіцячы садку ці школе, расказала загадчык 3-га педыятрычнага аддзялення 3-й гарадской дзіцячай клінічнай паліклінікі Мінска Людміла КІПЦЭВІЧ.

— Людміла Іванаўна, у вашай паліклініцы ёсць выязная брыгада, якая робіць прышчэпкі ад грыпу ў дзіцячых садках. Для Мінска гэта нячастая з'ява...

— Так, цягам некалькіх апошніх гадоў мы робім такія прышчэпкі ў дзіцячых дашкольных установах у зоне абслугоўвання нашай паліклінікі. Прынялі такое рашэнне, каб аблегчыць бацькам гэту працэдуру: здаровых дзяцей не трэба везці ў паліклініку ў сезон пад'ёму захваральнасці. Пры жаданні бацькі прысутнічаюць на вакцынацыі — мы іх загадзя папярэджваем. І яны, дарэчы, таксама могуць прышчэпіцца.

У першыя гады работы выязной брыгады было больш адмоў: хтосьці не хацеў, прыглядаўся, хтосьці казаў, што сам прыйдзе ў паліклініку. Цяпер часцей аддаюць

перавагу нашай брыгадзе. Але ў бацькоў па-ранейшаму ёсць выбар: можна самастойна прыйсці ў паліклініку, можна даверыцца нашай брыгадзе.

Перад тым як праводзіць вакцынацыю, мы атрымліваем пісьмовы дазвол у бацькоў, у якім тлумачыцца, што гэта за прышчэпка, якія могуць быць рэакцыі і чаму іх не трэба баяцца, указваецца вытворца вакцыны. Таксама мы высвятляем, ці ёсць алергія на прэпараты, якія ўваходзяць у склад вакцыны. Яя правіла, гэта курыны бялок. А таксама вучым медыцынскую дакументацыю дзіцяці з паліклінікі. Калі алергіі няма, дзіця аглядае доктар і медсястра робіць прышчэпку. У нас маюцца ўсе неабходныя прэпараты для аказання неадкладнай медыцынскай дапамогі, калі ў малага раптам узнікне

«Калі вырашылі прышчэпіць дзіця ад грыпу, не трэба марудзіць»

Педыятр расказала аб сёлетняй кампаніі вакцынацыі

ўскладненне. Але такіх выпадкаў, на шчасце, ні разу не было.

— Якім катэгорыям дзяцей можна рабіць прышчэпку ад грыпу?

— Усім дзецям пачынаючы з шасці месяцаў, пры адсутнасці супрацьпаказанняў, а гэта, у прыватнасці, алергія на курыны бялок і іншыя кампаненты вакцыны. Таму прышчэпляць можна дзяцей да трох гадоў, якія знаходзяцца дома, малых, што наведваюць дзіцячы садок і, канешне, школьнікаў, паколькі яны маюць шмат кантактаў. Мы прыйшлі да высновы, што павінна быць імунізавана не менш за 40% школьнікаў і столькі ж дзетак у дзіцячых дашкольных установах. Калі мы дасягнем гэтых лічбаў, то будзе створаны пэўны калектыўны імунітэт. Даказана (і з гэтым пагаджаецца ў тым ліку Сусветная арганізацыя аховы здароўя), што вакцынаваныя дзеці менш хварэюць на сезонныя рэспіраторныя інфекцыі. Акрамя таго, у нас не было выпадкаў грыпу сярод вакцынаваных дзяцей.

— Хто абавязкова павінен атрымаць прышчэпку?

— Дзеці ад трох гадоў, якія маюць складаныя хронічныя захворванні. У першую чаргу стараемся прышчэпляць тых, хто пакутуе на сардэчна-сасудзістыя і захворванні органаў дыхання, хваробы мочапалавой сістэмы. Гэта тая катэгорыя дзяцей, якая рызыкуе атрымаць цяжкія ўскладненні пасля перанесенага грыпу.

Зразумела, што поўнага ахопу мы не дасягнем: у кагосьці маюцца супрацьпаказанні, хтосьці адмаўляецца, бо дзіця найбольш часу праводзіць дома і не наведвае арганізаваныя дзіцячыя калектывы. Бацькі маюць на гэта права, бо вакцынацыя — справа ўсё ж добраахвотная. Але калі будзе прышчэплена большасць хранічна хворых і каля 40% астатніх дзяцей, мы будзем мець добрую імунную праслойку, што дазволіць пазбегнуць, як і было ў апошнія гады, істотнага пад'ёму захваральнасці і эпідэміі, а таксама цяжкіх ускладненняў у групе рызыкі.

— Магчыма, з-за распаўсюджвання каранавіруснай інфекцыі бацькі сталі менш адмаўляцца ад прышчэпак супраць грыпу?

— Мы чакалі сёлета актыўнасці з боку бацькоў, і прышчэпкавая кампанія пачалася раней — з 15 верасня. Пакуль вялікага ажыятажу мы не назіраем. Вакцынуюцца тыя, хто і раней рабіў гэтыя прышчэпкі. Многія бацькі пагаджаюцца, каб дзіця ў садку прышчэпіла наша выязная брыгада. У школах таксама робяць прышчэпкі. Там працуюць свае медсёстры, але папярэдне для агляду прыходзіць урач. Дарэчы, пасля нашых выездаў у педагагічныя калектывы прыхільніцаў вакцынацыі сярод выхавальнікаў і настаўнікаў стала больш, яны ўсе актыўна прышчэпляюцца. Есць і тыя, хто ўпершыню вырашыў прышчэпіцца сёлета.

На мінулым тыдні мы зрабілі 270 прышчэпак. Пры гэтым было заплачана 347, але дзеці хварэлі, будзем іх вакцынаваць, калі яны паправацца. Таму калі бацькі вырашылі зрабіць малому прышчэпку, я раіла б не марудзіць, бо дзеці пачынаюць хварэць на вірусныя інфекцыі. Як правіла, пад'ём назіраецца ўжо ў верасні — усё вяртаюцца ў калектывы пасля летняга адпачынку, абменьваюцца мікрафлорай, і захваральнасць расце.

Гэтак жа, як і летась, сёлета мы выкарыстоўваем расійскую вакцыну «Грыпол плюс». Але гэта не значыць, што яе антыгенны склад аднолькавы — ён штогод мяняецца. Вакцына па-ранейшаму супраць грыпу А і В, але самі штаммы актуалізаваныя.

— Даводзілася чуць, што расійская вакцына мае нават пэўныя перавагі...

— Яна мае больш нізкую вірусную нагрузку за кошт таго, што ў меншай колькасці ўтрымлівае антыгены. У складзе вакцыны ёсць імунамадулятар — поліаксідоній. Гэта паралельная ўскосная прафілактыка іншых вірусных інфекцый. Вакцына выклікае мінімальную колькасць пабочных рэакцый. Яна адносіцца да субадзінакавых вакцын — там няма ні жывых вірусаў, ні іх абалонак, а толькі антыгены. А рэакцыі на антыген, як правіла, не бывае. І захварэць на грып ад гэтай вакцыны немагчыма.

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «АВТО ОТ МАСТЕРКАРД. ОКТЯБРЬ»

1. Организатор Рекламной игры
Закрываете акционерное общество «Салмон-График» (далее – Организатор), УНП 100843219, адрес: 220073, г. Минск, ул. Ольшевского, д. 22, пом. 39, офис 603.

Заинтересованным лицом Рекламной игры является: общество с ограниченной ответственностью «Рефорт», УНП 100422707 (далее – Заинтересованное лицо).

2. Наименование и территория проведения Рекламной игры
Рекламная игра носит название «Авто от Мастеркард. Октябрь» (далее – Игра) и проводится на территории автозаправочных станций предприятий по нефтепродуктообеспечению, входящих в Государственное производственное объединение «Белоруснефть» (далее – ПО «Белоруснефть»), находящаяся в Республике Беларусь.

3. Срок начала и окончания Игры
Игра проводится с 01 октября 2020 г. по 04 декабря 2020 г. (включая периоды розыгрышей и вручения призов).

4. Комиссия по проведению Игры
Для проведения Игры Организатор утверждает комиссию по проведению Игры (далее – Комиссия) в составе 5 человек, в том числе председателя Комиссии.

Состав Комиссии:

1. Лукашевич Ольга Леонидовна – индивидуальный предприниматель – управляющий ЗАО «Салмон-График» – председатель комиссии;

2. Степаша Александр Петрович – заместитель директора по правовым вопросам ООО «Медиа Крама»;

3. Василькова Елена Александровна – ведущий специалист отдела рекламных проектов ЗАО «Салмон-График»;

4. Садовская Диана Сергеевна – специалист отдела рекламных проектов ЗАО «Салмон-График»;

5. Раско Екатерина Александровна – экономист по договорной работе ООО «Салмон Медиа».

5. Наименование товаров/услуг, в целях стимулирования реализации которых проводится Игра

Игра проводится в целях стимулирования использования банковских платежных карточек международной платежной системы Mastercard (далее Карта Мастеркард), за исключением карт Maestro и Белкарт/ Maestro, для оплаты топлива на автозаправочных станциях предприятий по нефтепродуктообеспечению, входящих в ПО «Белоруснефть».

6. Условия, при соблюдении которых физическое лицо становится участником Игры

6.1. Участником в Игре допускаются совершеннолетние (достигшие 18 лет) граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие в Республике Беларусь, а также иностранные граждане и лица без гражданства, являющиеся держателями действующей банковской Карты Mastercard, за исключением карт Maestro и Белкарт/Maestro с учетом ограничений, указанных в данных правилах (далее – Участник Игры).

6.2. Участником Игры не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с Организатором, супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники, а также лица, находящиеся с таким лицом в отношениях свойства, члены Комиссии.

6.3. Для участия в Игре необходимо выполнить следующие условия: в период с 01 октября 2020 г. по 31 октября 2020 г. включительно совершить покупку топлива по собственной Карте Mastercard, за исключением карт Maestro и Белкарт/Maestro, на АЗС сети ПО «Белоруснефть» на сумму не менее 1 (одного) белорусского рубля одним чеком с использованием собственной зарегистрированной накопительной информационно-учетной карты (в дальнейшем – Карта «Заправка»), которая определяет физическое лицо как участника программы поощрения клиентов (физических лиц) ПО «Белоруснефть» (далее – Программа «Заправка»), проводимой на АЗС сети «Белоруснефть».

Зарегистрированной считается Карта «Заправка» при указании ее владельцем в анкете регистрации следующих достоверных данных: фамилии, имени, отчества (при наличии), даты рождения, номера мобильного телефона операторов сотовой связи в международном формате, населенного пункта, а также адреса электронной почты.

6.4. Участник Игры может участвовать в Игре только один раз независимо от количества и сумм совершенных покупок.

7. Состав и размер призового фонда и источники его формирования

Размер призового фонда игры составляет **34 898,62** (тридцать четыре тысячи восемьсот девяносто восемь) белорусских рублей 62 копейки. Состав призового фонда:

Наименование	Количество, шт.	Стоимость за единицу, бел. руб.	Общая стоимость, бел. руб.
Автомобиль: KIA RIO_FB Год выпуска: 2020 Цвет кузова: черный металлик Номер кузова: Z94C251AALR110178	1	30 380,00	34 898,62
И денежные средства для уплаты налога в размере 4 518,62 белорусского рубля	1	4 518,62	

Источником формирования призового фонда Игры являются денежные средства Заинтересованного лица – ООО «Рефорт».

8. Проведение розыгрыша призового фонда

8.1. Место, дата и время проведения розыгрыша
Розыгрыш призового фонда проводится открыто в присутствии Комиссии по адресу: г. Минск, пр. Победителей, 143 (АЗС № 23 РУП «Белоруснефть-Минскгаззаправка»).
Дата и время проведения розыгрыша: 10 ноября 2020 г. в 18.30.

8.2. Порядок проведения розыгрыша призового фонда, в том числе порядок определения победителей

8.2.1. Для розыгрыша в установленном порядке формируется список участников (далее – Список) с указанием даты первой транзакции, соответствующей условиям Рекламной игры, провозимого номера Шанса, номера Карты «Заправка», фамилии, имени, отчества (при наличии) участника, даты рождения, электронного адреса, телефона и населенного пункта.

Каждому Участнику Игры, выполнявшему условия, указанные в подпункте 6.3. данных правил, присваивается номер Шанса по номеру Карты «Заправка» в порядке возрастания. Все номера Шансов имеют одинаковую вероятность.

8.2.2. Для проведения розыгрыша используется специальный вращающийся непрозрачный барабан и набор шаров в количестве 10-ти шаров с номерами от 0 до 9.

Определение выигрышного номера Шанса происходит путем его формирования порозрядно слева направо из номеров шаров, последовательно извлекаемых из барабана.

Для определения цифры первого слева разряда выигрышного порядкового номера Шанса в барабан помещаются шары с номерами от «0» до цифров, соответствующей первой слева цифре последнего порядкового номера Шанса из Списка. Из барабана извлекается один шар. Номер извлеченного шара вносится в протокол и записывается в первый слева разряд формируемого выигрышного номера Шанса.

Далее, для определения цифры в следующем разряде формируемого выигрышного номера Шанса, в барабан загружаются шары с номерами, которые существуют в соответствующем разряде номеров Шансов в Списке. Шары перемешиваются, и из барабана извлекается один шар. Номер шара вносится в протокол и записывается в соответствующий разряд формируемого выигрышного номера Шанса.

Определение 2 (двух) альтернативных выигрышных номеров Шансов (Альтернативного победителя № 1 и Альтернативного победителя № 2) происходит следующим образом: Альтернативным победителем № 1 становится Участник Игры с номером Шанса через 6000 номеров от победившего номера Шанса, Альтернативным победителем № 2 становится Участник Игры с номером Шанса через 12000 номеров от победившего номера Шанса.

В случае если выпавший номер Шанса находится в конце Списка, то исчисление для определения Альтернативных победителей продолжается с начала Списка.

8.2.3. При проведении розыгрыша Комиссией оформляется протокол розыгрыша.

8.2.4. Участники Игры вправе присутствовать при проведении розыгрыша.

9. Срок и способ информирования победителя, место, порядок и способ выигрыша

9.1. После проведения розыгрыша Организатор уведомляет победителя о выигрыше по электронной почте, телефону и SMS не позднее 11 ноября 2020 г. включительно.

9.2. Для получения приза победителю необходимо в срок не позднее 13 ноября 2020 г. включительно предоставить Организатору по электронной почте: igra@salmongraphics.by следующие данные:

9.2.1. для граждан Республики Беларусь, а также иностранных граждан и лиц без гражданства, имеющих вид на жительство на территории Республики Беларусь:

- копию страницы 25, страниц 31–33 паспорта – для граждан Республики Беларусь;

- копию страницы 3, страниц 15–17 вида на жительство – для лиц, имеющих вид на жительство на территории Республики Беларусь;

9.2.2. для иностранных граждан и лиц без гражданства, не имеющих вида на жительство:

- копию паспорта страны, гражданством которой он является (для лиц без гражданства – документ, подтверждающий их личность, выданный в порядке законодательства страны фактического проживания). В случае если данный документ выдан не на государственном языке Республики Беларусь, также заверенный нотариально перевод такого документа на государственный язык Республики Беларусь.

9.3. Вручение приза производится по адресу: Республика Беларусь, Минск, пр. Независимости, 200 в срок не позднее 20 ноября 2020 г. включительно. Победитель предварительно согласовывает дату и время прибытия за получением приза с Организатором по телефону +375 17 216-80-77.

9.4. В случае если в установленные данными правилами сроки не удается связаться с победителем любым из указанных выше способов, либо победитель не предоставляет данные, необходимые для получения приза, либо предоставленные данные не соответствуют данным, указанным в анкете участника программы лояльности клиентов – физических лиц ПО «Белоруснефть», заполняемой при регистрации Карты «Заправка», либо победитель отказывается от приза, либо победитель не явился за получением приза, либо принято решение об отказе в выдаче приза Победителю в связи с нарушением правил Игры, право на приз переходит Альтернативному победителю № 1.

9.5. Альтернативный победитель № 1 уведомляется о выигрыше по электронной почте, телефону и SMS не позднее 23 ноября 2020 г. включительно. Для получения приза альтернативный победитель, которому перешло право на получение приза, должен не позднее 25 ноября 2020 г. включительно предоставить Организатору по электронной почте: igra@salmongraphics.by данные, указанные в п. 9.2. правил, а также согласовать дату и время получения приза. Вручение приза производится по адресу: Республика Беларусь, Минск, пр. Независимости, 200 в срок не позднее 27 ноября 2020 г. включительно.

9.6. В случае если в установленные данными правилами сроки не удается связаться с Альтернативным победителем № 1 любым из указанных выше способов, либо Альтернативный победитель № 1 не предоставляет данные, необходимые для получения приза, либо предоставленные данные не соответствуют данным, указанным в анкете участника программы лояльности клиентов – физических лиц ПО «Белоруснефть», заполняемой при регистрации Карты «Заправка», либо Альтернативный победитель № 1 отказывается от приза, либо Альтернативный победитель № 1 не явился за получением приза, либо принято решение об отказе в выдаче приза Альтернативному победителю № 1 в связи с нарушением правил Игры, право на приз переходит Альтернативному победителю № 2.

9.7. Альтернативный победитель № 2 уведомляется о выигрыше по электронной почте, телефону и SMS не позднее 30 ноября 2020 г. включительно. Для получения приза Альтернативный победитель № 2, которому перешло право на получение приза, должен не позднее 02 декабря 2020 г. включительно предоставить Организатору по электронной почте: igra@salmongraphics.by данные, указанные в п. 9.2. правил, а также согласовать дату и время получения приза. Вручение приза производится по адресу: Республика Беларусь, Минск, пр. Независимости, 200 в срок не позднее 04 декабря 2020 г. включительно.

9.8. Альтернативный победитель № 2 утрачивает право на получение приза, если с ним не удается связаться любым из указанных выше способов, либо Альтернативный победитель № 2 не предоставляет данные, необходимые для получения приза, либо предоставленные данные не соответствуют данным, указанным в анкете участника программы лояльности клиентов – физических лиц ПО «Белоруснефть», заполняемой при регистрации Карты «Заправка», либо Альтернативный победитель № 2 отказывается от приза, либо Альтернативный победитель № 2 не явился за получением приза, либо принято решение об отказе в выдаче ему приза в связи с нарушением правил Игры.

9.9. В случае если победитель (Альтернативный победитель № 1 или № 2) не может приехать за получением приза лично, приз может получить его доверенное лицо по предъявлении копии паспорта либо вида на жительство победителя (Альтернативный победитель № 1 или № 2), своего паспорта либо вида на жительство и нотариально заверенной либо приравненной к таковой доверенности от победителя (Альтернативного победителя № 1 или № 2).

9.10. С момента передачи приза к победителю (соответственно Альтернативному победителю № 1 или № 2) переходит все риски и обязательства, связанные с владением, пользованием и распоряжением призом. Денежная компенсация стоимости призов не производится. Победитель, (соответственно – Альтернативный победитель № 1 или № 2) (в случае их нежелания получить приз) не вправе передать право на получение приза другому лицу. Приз не подлежит замене.

9.11. В соответствии с законодательством Республики Беларусь при выдаче призов Организатор удерживает и перечисляет в бюджет подоходный налог в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь, из суммы денежных средств соответствующего приза. Вручение призов осуществляется за минусом удержанной суммы подоходного налога из денежной части приза.

9.12. Организатор не оплачивает победителю (соответственно Альтернативному победителю № 1 или № 2) расходы, связанные с проездом к месту получения приза.

10. Порядок информирования об условиях и результатах Игры

10.1. Факт участия в Игре означает, что Участники Игры соглашаются с тем, что их имена, отчества, фамилии, фото-, аудио-, видео- и иные материалы о них могут быть использованы Организатором и Заинтересованным лицом в любых рекламных и (или) информационных материалах, связанных с проведением Игры, без уплаты какого-либо вознаграждения Участникам. Победитель Игры дает свое согласие на интервью в средствах массовой информации и съемку для рекламных материалов, подготовленных в связи с проведением данной Игры, без выплаты ему какого-либо вознаграждения. Все права на такие рекламные материалы принадлежат Организатору, Заинтересованному лицу.

10.2. Участник Игры, претендующий на получение приза, обязуется заполнить и подшить все необходимые документы, предоставляемые Организатором Игры для получения приза.

10.3. Участие в Игре предполагает ознакомление и полное согласие Участников Игры с настоящими Правилами.

10.4. Правила проведения Игры вместе с реквизитами государственной регистрации публикуются до начала Игры в газете «Звезда». Информация о результатах розыгрыша публикуется не позднее 02 декабря 2020 г. включительно в газете «Звезда».

10.5. Телефон для справки по вопросам проведения Игры: (МТС – 033, А1 – 029, Life – 025) 6 431 431 круглосуточно без выходных.

Свидетельство № 3855 о государственной регистрации Рекламной игры, зарегистрированной 10 сентября 2020 г., выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПОВТОРНОМ АУКЦИОНЕ

Лот 1: автогидроподъемник АГП 22.04 на шасси автомобиля ЗИЛ 431410, № рамы 3218965, 1992 г. в.
Начальная цена продажи – 3 528 руб.
(три тысячи пятьсот двадцать восемь рублей) с учетом НДС.
Сумма задатка – 352 руб. (триста пятьдесят два рубля)

Продавец – ОАО «Белкард» г. Гродно, 230026, г. Гродно, ул. Счастного, 38, тел. 52-41-01

Организатор торгов – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел. 8-0152-55-87-70

Условия проведения аукциона:
- возмещение победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) затрат Продавца на организацию и проведение аукциона, в том числе затрат по уплате вознаграждения организатору аукциона в размере 5% от конечной цены продажи объекта;
- возмещение победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) затрат Продавца по проведению независимой оценки в сумме 247,50.

Срок заключения договора купли-продажи – не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукциона

Номер р/с для перечисления задатка – BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBBY2X, УНП 500833225

Аукцион состоится 12 октября 2020 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3

Порядок регистрации в качестве участника аукциона и правила проведения аукциона содержатся на сайте организатора аукциона <https://grino.by/auction/>

Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звезда» от 02.06.2020 г.

Заявления на участие принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 212, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед с 12.30 до 13.18

Последний день приема заявлений – 08 октября 2020 г. до 15.00

Телефон для справок: 55-87-71 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», <http://grodnoino.by/>

3 пісьменніцкага дзённіка

Архіў маёй пам'яці

Запісы падчас працы за мяжой

Толькі дзе б за морам ні быў я,
Беларусь мая снілася мне...

1996, Гданьск.

Гданьск. Касцёл Святой Брыгіты. Ідзе арганны канцэрт. Іграе знакаміты арганіст Томаш Перуцкі, дырэктар Балтыйскай філармоніі. Велічна гучыць арган. А за вітражнымі вокнамі бліскае маланка. Пачынаецца навальніца. Набліжаецца да касцёла гром. Калі арган аціхае і гучыць ласкава-сцішана, гром заглушае музыку. Але не супакойваецца, наадварот — усё больш і больш намагаецца змагацца і з моцна-буркатлівым гучаннем аргана. Удаецца. Тады набірае сілу арган. Здаецца, паветра ў касцёле ажно дрыжыць-трымціць, а сцены — тоўстыя, спрадвечныя мury — ледзь не гойдаюцца ў такт музыцы. Праз вітражы відаць блыск маланкі. Але грому не чуваць. Бах перамог.

Шоў канцэрт, прысвечаны 1000-годдзю Гданьска.

***

Насоўваецца ноч — чорная ноч з невыразным тварам рабаўніка-разбойніка. Хлопцотыя вясенская ноч.

Надходзіць ноч — светлая ноч з прасветленым тварам летуценніка, які імкнецца злявіць за хвост жар-птушку каханья. Цёплая святаянская купальская ноч.

***

Часам варта не заўважыць нечы промах, і тады чалавек не будзе паўтараць яго — каб не заўважылі. Мы ж часам нават у Асобах, што ўзвышаюць нацыю, робяць нас, беларусаў, беларусамі, вышуквалі, здаралася, проста выдумлялі нізкае, простыя чалавечыя слабасці ўзвышалі да злучных дзеянняў. Каб іх, небажыхароў, апусціць на грэшную зямлю, маўляў, глядзіце, і нашыя святлыя зусім не святлыя альбо не зусім святлыя. І як ні дзіўна, часта — асабліва ў гады перабудовы — гэта лічылася прыкметай асаблівай смеласці.

А мо гэта было прыхаванай спробай і сябе ўзняць да іхняга ўзроўню?

Але ж хіба можна ўзяць сябе, прыніжаючы, а то і зневажаючы іншых? Задзьмуваючы маякі, ператвараючы іх у звычайныя рачныя тычкі, мы і акіяны свой народны, нацыянальны ці не зводзілі да затхлай ракі, а то і простага прытоку іншай, вялікай і магучай.

на ўсім белым свеце Богам адоранага мілагучнай і непаўторнай беларускай мовай і адметным, справядліва паважаным сярод людзей разважлівым беларускім характарам, ці як зараз стала модна казаць — беларускім менталітэтам.

Найпершыя і найярчэйшыя для нас маякі ў гэтым тлумным людскім космасе — паэты, песняры.

1997, Гданьск

У Гданьскім касцёле Святой Брыгіты паважныя артысты і міжнародны зводны хор выконвалі «Рэквіем» Вердзі. Гледачоў шмат. Сярод ганаровых гасцей — пані Данута Валенсава, «маці прэзідэнта», як завуць тут ягоную жонку. Сядзім побач. Крадком пазіраю на яе. Проста апранутая, твар прыгожы, сама па-зямному прыгожая. Мае чацвярых дзяцей. Відно, што не пыхляе і не ганарліўка. Слухае ўважліва. Рэагуе адэкватна. Але паступова рэакцыя яе мяняецца. Кароткія падмаляванья вейкі самі па сабе заплюшчваюцца. Пан Марфей адольвае, хоць здалёку мо і не відаць, бо слухае жанчына ўважліва, але ж вочы сведчаць пра выразную прысутнасць адсутнасці.

***

Аказваецца, не толькі кабаты такія слабыя на сон. Сёння, 8 кастрычніка 1997 года, інаўгурацыйны дзень у Гданьскай медыцынскай акадэміі. Шмат гасцей, у тым ліку мітрапаліт Гданьскі арцыбіскуп Тадэвуш Гашчольскі. Пакуль гаворка ажыўлена — усё нармальна. Але вольна хлопцаў і дзячэтак прынялі ў студэнты і пачаўся традыцыйны даклад да пачатку навучальнага года (у Польшчы ён пачынаецца 1 кастрычніка). Жанчына-прафесар расказвае пра нейкую хваробу і спосабы яе прадухілення. Ёй цікава, гаворыць захоплена. Іншым — як каму. Мітрапаліту, відаць, цяжка. Вочы самі заплюшчваюцца. Змаганне з апанаваўшай санліваасцю безвыніковае. Тая ж прыкметная прысутнасць адсутнасці. Толькі ўвага да прысутных і жыве: час ад часу расплюшчваюць вочы і пазірае па баках, ці не бачаць суседзі.

1998, Румынія

Відаць, у Бухарэсце вельмі мала жыве рускіх (усіх былых савецкіх), бо рэдка на балконах сушацца памытыя цэлафанавыя мяшчкі.

***

А я ў Баяры, дамоў хачу, я так даўно не бачыў маму... Цяжка стала рэфлексіваць: прагматычны быт заядае. Мо часам ад таго і апаноўвае сентыментальнасць.

25 красавіка 1998 года майму бацьку Івану Іванавічу будзе 85 гадоў. Ламаў галаву, як лепш павіншаваць, бо паехаць не дазваляць, прыйдзецца рабіць гэта з-за мяжы. Дадумаўся (хоць і не люблю гэтую форму) — зрабілі праз газету «Звязда». Загадзя падрыхтаваў тэкст, пісаў яго і нешта аж да горла падступала — чаму мы не можам сказаць бацькам усё добрае ў вочы, а карыстаемся завочнымі сродкамі — даруі нам, Божа, нашу няўвагу. А перадаць хачу праз «Звязду» наступнае: «Івану Іванавічу Бутэвічу — у сувязі з 85-годдзем з дня нараджэння. Вёска Баяры Нясвіжскага раёна.

Ад раскіданых па свеце дзяцей і ўнукаў прымі, дарагі тата і дзядуля, самыя шчырыя віншаванні з тваім 85-гадовым юбілеем. Няхай міласэрны лёс падорыць табе яшчэ шмат цёплых і добрых, шчаслівых і радасных дзён на гэтай цудоўнай зямлі, няхай кампенсуе ён тое, чаго недадзілі табе мы. Ведаю, што нават далёка ад дому нас сагравае ваша з маці цяпло, ваш хоць і завочны, але такі адчувальны клопат пра нас. Няхай жа доўга-доўга будзе з намі ваша роднае бацькоўскае цяпло». Такі вось трохі казёны тэкст. І нават на лірыку пацягнула:

*Не бядуі, што сонца нізка,
Не гаруй, што цяжкі лёс,
Не сумуй, што мы далёка,
Ведай, шчыра кажам:
мы — з табою, побач,
блізка,
Як і ты: ля нас і з намі —
Тваё добрае,
праніклівае вока».*

1999, Румынія

Ранняя і шчодрая бухарэсцкая вясна. Сярэдзіна красавіка. Дрэвы не толькі з лісточкамі, але і цвітуць. Сонечна, хоць трохі халаднавата. Перадвельны тыдзень. Я хаджу на работу ў беларускае пасольства ў Румынію міма царквы. Каля яе заўсёды шмат жабракоў. І смецця таксама. І ад іх

у тым ліку. Нават пустыя бутэлькі і нейкія запіскі ў кустах хаваюць. А мо гэта і не страшна?

Іду чарговым ранкам. Сонечна. Цёпла. У пыску капошца вераб'і. Вераб'іха развясноўлася, распушыла пер'е, распасцерла крылы і нешта заклікальнае вытанцоўвае перад вераб'ём. А ён — нуль увагі.

І гэта нічога. А вось тое самае на прыступках царквы. Іншая вераб'іная пара. Тыя ж заклікальныя танцы з распущаным хвостом. Толькі верабей аказаўся хват — гоц на яе і зрабіў тое, што трэба было.

На прыступках царквы. Святатацтва?

А мо вясновая прага жыцця і яго прадаўжэння?

***

Букава-грабавы румынскі лес. Канец верасня. Лес празрысты, светлы, ужо ўсланы лістотай. Але беляя шампіньёны і над ёй, і з-пад яе відаць добра.

Цішыня — як у царкве альбо на добрым канцэрце. А мо і яшчэ большая. Парушае яе адно — шэпт падаючага лісця. Менавіта таго, што падае, а не таго, што пад нагамі. Ён такі гучны, што аж не верыцца.

Калі стужаецца адзін-адзіноткі лісточак аб галінку дрэва, здаецца, што падаюць калі не галінкі, дык ва ўскім разе жалуды альбо каштаны (хоць іх тут няма). Не верыцца...

А гэта ж лісічкі развітваецца са сваёй матулай, з братамі, сёстрамі. Сваім стукам і шаляцenneм нагадае пра сваю былую і незваротную ўжо знітаванасць з ім.

Асенні аркестр асенняга лесу выконвае асенне-развітальную сумную мелодыю. І ў гэтым аціхла-затоеным лесе яна гучыць так моцна, так кранальна, што ажно някавата-самотна становіцца...

***

Іх пазнаёміў і звёў вецер.

Яна пераходзіла праспект на левы бок. Ён — на правы.

Пасярэдзіне спыніліся — загарэлася чырвоная святло.

Быў моцны вецер. А тут яшчэ і машыны шугалі побач.

Рэзкі парыв ветру амаль што на галаву задраў яе не такую ўжо і кароткую суценку, загаліў маладое і стройнае цела.

Ён інстынктыўна кінуўся дапамагаць.

Не зразумеўшы добрых намераў, яна заляпіла яму гучную аплявуху.

Так і пазнаёміліся. А пасля і пажаніліся. Вецер сасватаў.

***

Я пазіраў ёй у вочы, каб убачыць, ці пазірае ў мае вочы яна, і ў яе вачах убачыць яе рэакцыю на мае пазіранне ў яе вочы, каб зразумець, ці разумее яна, што ў маіх вачах свеціцца захапленне яе целам, і яны поўныя цеплыні ад яе пацудовага пацалунку.

***

Калі трывога, тады да Бога...

Неяк задумаўся: колькі людзей, колькі галасоў, шматмоўных галасоў, аднаімгненна, адначасова, адначасна ціхутка, ціха, маўкліва, гучна, крыкліва, расплачана звяртаюцца да Неба. І усё з просьбай: Бог, дай, дапамажы, Госпадзі... І мала хто дзякуе.

Дык гэта ж колькі гора, слёз, пакут накапілася за час чалавечтва на Небе, які вытрымлівае яно гэтка цяжар, як не абрынецца на людзей, якія грашачы, каюцца, просяць даравання, грашачы, зноў просяць, зноў грашачы...

Як не аглухнуць вушы Усявышняга, слухачы людское галашэнне?!

Вось бы і людзям — чуць гора і бяду іншых, а не забіваць вушы і слых уласным хваласпевам альбо хваласпевам самому сабе...

***

Канцэрт японскай скрыпачкі. Зала камерная. Усё блізнячка. Блізнячка і яе мініяцюрная фігурка, якая гэт-

Анатоль Бутэвіч — вядомы ў краіне пісьменнік. У свой час працаваў міністрам культуры і друку, быў дыпламатам. У творчым багажы літаратара — дзясяткі кніг. Анатоль Іванавіч — і даўні аўтар «Звязды». Сёння ўвазе чытачоў мы прапануем старонкі з яго пісьменніцкага дзённіка.

кая тоненькая, што, здаецца, вось-вось пераломіцца. А яна ж яшчэ і ножку падкідае ў такт, і прытукае.

Іграе віртуозна. Зала зачаравана дыхае разам з ёй. У яркім святле матава пабліскае скрыпка «Страдывары» ды ільсчыца белава-ты смычок.

І раптам у гэтым яркім святле відно, як аднекул зверху-збоку апускаецца камар. Адукуль ён тут узёўся ў гэтай гадарскай кастрычніцкай зале?

Калі скрыпка аціхае, здаецца, чуюцца яго бязнотны піск, зусім не ў такт «Інтрадукцыі» Сен-Санса.

Раптам камар імкліва пікіруе і садзіцца на самы кончык смычка. І нішто яго не сагнала — ні рэзкія рухі смычка, ні яго хістанне разам са скрыпачкай. Дапамагае іграць ёй, скрыпаччы? Іграе сам?

Адгучаў Сен-Санс, і камар знік.

***

Сіндром Данка. Ці мо натоўпу?

Снег засыпаў усё шыкоўнай беллю. Сцежкі, дарожкі, газоны, клумбы — усё. Беллізна такая глыбокая, такая чыста-прыгожая. Некранутая.

Паміж дамамі, на скрыжаванні вуліц, знаходзіцца клумба з ружамі. Цвітуць цэлае лета, нават вясенню не засыхаюць. Прыгожа. Зараз жа ўсё засыпана снегам. І той першы, хто ішоў — ці кава, ці думаў, куды ступіць, ці проста ад снегу ратаваўся, пайшоў напрасткі. Цераз клумбу.

За ім — усё. І зараз ужо паланамныя ружы ляжаць пад нагамі, а людзі ўсё адно ходзяць. Хоць і ведаюць, дзе ідуць і што пад нагамі.

Сіндром натоўпу?

***

Зваротны дождж. Сёння ноччу быў добры лівень. Трохі з гromaм. Вады выліла шмат. З улікам, што ў Бухарэсце ліўнёўка на вуліцах някая, клопату хапіла ўсім. Але пасыяжэла, пачысцела.

Раніцай іду на працу па вуліцы, паабалал якой магучы густыя гуслістыя дубы. Ёркае сонца наталіе першачэрвенскую смагу, выпіваючы лужыны. Над імі стаць пара. Ды яшчэ ад машынных матораў газавы туман палосіцца-праменіцца праз лісце густых дубоў. А з іх — падае дождж. Ды не кропелькамі, а такі спорны, як сапраўдны. Трапіш пад такі і зможнеш да ніткі.

Ці то кандэнсат ад сонечнага і машынанага цяпла, ці то дрэвы аздаюць лішняю вільгаць.

Так ці інакш, а дождж ідзе. І кроплі блішчаць у сонечных палосах.

Анатоль БУТЭВІЧ.

Калыска чалавецтва

А плошча Сан-Марка супраць

У Венецыі — пра ідэю даць гораду пайсці на дно

Гіпотэза амерыканскіх навукоўцаў пра тое, што чалавецтву пара перастаць ратаваць некаторыя ўразлівыя з пункту гледжання экалогіі месцы, выглядае як правакацыя і не ўлічвае культурную каштоўнасць падобных тэрыторый. Такое меркаванне выказала венецыянскі гід і віцэ-прэзідэнт асацыяцыі «Плошча Сан-Марка» Кацярына Сапрадасі.

«Цяпер існуе шмат рухаў за выратаванне планеты: калі яны падобным чынам дзейнічаюць у фармаце правакацыі, дык, магчыма, так можна зрушыць справу з месца. Але, акрамя Венецыі, у свеце ёсць шмат прыморскіх гарадоў, у тым ліку гістарычных, у якіх могуць быць тыя ж праблемы з-за кліматычных змяненняў. І я хачу нагадаць, што яны не заўсёды абумоўлены дзейнасцю чалавека», — заявіла Сапрадасі «РІА Навіны».

Па словах гіды, Венецыя і лагуна, у якой яна знаходзіцца, абавязаны сваім з'яўленнем менавіта кліматычным змяненням. Шэсць тысяч гадоў таму Адрыятычнае мора было напалавіну замёрзлым, а ледавік даходзіў да цэнтральнай часткі Італіі — да цяперашняга горада Анкона. Калі льды адступілі, утворылася Паданская раўніна, дзе пасля з'явілася Венецыя.

Сапрадасі адзначыла, што ў такім выпадку трэба даць патануць Нью-Ёрку ці Каліфорніі, пра якія «будуць памятаць толькі па іх песеньках, таму што сваёй гісторыі ў іх няма».

«Не ведаю, ці ўсведмяюць яны тое, што кажуць. Нельга гаварыць пра марнаванне рэсурсаў, калі гаворка ідзе пра які-небудзь горад мастацтваў: гэта азначае разбурыць гісторыю. Можна, гэтыя навукоўцы падумалі пра тое, як выратаваць свае гарады, а не еўрапейскія, а менавіта апошнія былі калыскай чалавецтва на працягу стагоддзяў», — дала яна.

З ёй салідарны і член венецыянскага ўрада — асэсар па сацыяльнай згуртаванасці і эканамічнаму развіццю горада Сімеоне Вентуріні, які лічыць падыход амерыканскіх вучоных «трохі рызыкаўным». «Асабліва ўлічваючы, што яны над гэтым доўга працавалі», — смеючыся, сказаў Вентуріні карэспандэнту агенцтва.

Паводле яго слоў, «чалавечая спадчына выходзіць за межы эканамічнай каштоўнасці і нагадвае людзям, хто яны ёсць і кім былі. «Венецыя ў 2021 годзе святкуе 1600 гадоў з часу заснавання, і нават цяпер яна гаворыць са светам на мове сваёй прыгажосці і культурнага багацця», — адзначыў прадстаўнік мэрый. Вентуріні назваў абавязкам чалавецтва «захоўваць і падтрымліваць Венецыю», які і іншыя культурныя сталіцы і месцы.

Раней вучоная Эрэн Сікамп з амерыканскага ўніверсітэта штата Паўночная Караліна апублікавала навуковую работу, у якой разгледзена магчымасць пакінуць у першапачатковым выглядзе некаторыя культурныя месцы і аб'екты, якія пакутуюць ад уздзеяння наваколлага асяроддзя, для таго каб яны сталі своеасаблівым напамінам пра падобныя змяненні. Сярод такіх аб'ектаў — Венецыя, якая можа сысці пад ваду. Такім чынам яна можа стаць напамінам людзям пра глабальнае пацярпенне, якое яны самі ж і справакавалі.

Аўтарка навуковай работы прапануе стварыць рэстэр «аб'ектаў сусветнай спадчыны ў рамках кліматычных пераўтварэнняў». Гэта павінна дапамагчы сабраць інфармацыю аб тых з іх, якія пагражае небяспека з-за змянення клімату, што дасць магчымасць накіраваць на такія аб'екты неабходныя рэсурсы.

Тэхналогіі будучыні

Экалагічны паскаральнік

Электрамабілям павялічаць прабег да 100 кіламетраў

Максімальны прабег легкавых электрамабіляў будзе павялічаны больш чым на 100 кіламетраў. Зрабіць гэта дапаможа ўстаноўка на транспартны сродак партатыўнага электрагенератара, які выкананы ў выглядзе ротарнага рухавіка рабочым аб'ёмам 650 кубічных сантыметраў. Новы аграгат, створаны навукоўцамі з Томска, будзе працаваць на экалагічным паліве — вадародзе, паведамляюць «Известия».

«Наш генератар выпрацоўвае энергію з дапамогай ротарна-поршневага рухавіка, які працуе на экалагічным вадародным паліве. Яго рабочы аб'ём складае 650 кубічных сантыметраў, і гэтага дастаткова для атрымання дадатковых 20 кВт электрычнасці, — расказаў старшы навуковы супрацоўнік Томскага навуковага цэнтра РАН Сяргей Замбалаў. — Такая канцэпцыя мае шэраг пераваг, сярод якіх — малая вага і невялікія габарытныя памеры ўстаноўкі, нізкі ўзровень шумоў і вібрацыі, а таксама канструкцыйная прастата».

Па словах эксперта, гэтыя асаблівасці выгадна адрозніваюць новы рухавік ад аналагічнай устаноўкі кампаніі BMW, якая створана па стандартнай схеме поршневага рухавіка ўнутранага згарання і працуе на бензіне. З іншага боку, прапанаваны варыянт павінен быць больш даступны, чым стандартныя паліўныя элементы для хімічнага пераўтварэння вадароду ў энергію, паколькі апошнія занадта дарагія для масавага выкарыстання.

Прылада, як лічаць яе стваральнікі, мае быць асабліва запатрабаванай у рэгіёнах з халодным кліматам, дзе ўкараненне электрамабіляў ускладненае з-за неабходнасці расходваць дадатковую энергію на абагрэванне салона. Яго выпрабаванні могуць пачаць ужо ў найбліжэйшыя месяцы.

Ад пачатку свету

Якая маса ў дыназаўраў?

Навукоўцы назвалі прыкладную вагу тыраназаўра

Аўстралійскія і канадскія даследчыкі распрацавалі метады ацэнкі вагі дыназаўраў. Так, тыраназаўр *Tyrannosaurus rex* важыў каля сямі тон. Вынікі навуковай работы апублікаваны ў часопісе *Biological Reviews*.

Адзначаецца, што метады, з дапамогай якіх можна вызначыць масу дыназаўра, даўно з'яўляцца тэмай спрэчак сярод навукоўцаў, паколькі на к'яцічных рэштках можна меркаваць аб памеры жывёл, але не пра іх вагу.

«Памер і маса цела вызначаюць амаль усе аспекты жыцця жывёлы, у тым ліку яго рацыён харчавання, узгаўленне і перамяшчэнне. Добрая адзнака масы цела дыназаўра — гэта трывалая аснова для рэтраспектыўнага вывучэння і разумення іх жыцця. Мы павінны быць упэўнены, што аднаўляем гісторыю гэтых дагістарычных жывёл правільна. Асабліва гэта датычыцца масіўных дыназаўраў, у якіх няма аналагаў у сучасным свеце», — прыводзіцца ў тэксце слоў кіраўніка даследавання доктара Нікаласа Кампіёне.

Паводле яго слоў, існуюць два асноўныя спосабы ацэнкі масы выкапнёвых жывёл: маштабаванне і рэканструкцыя. Абодва метады маюць пад сабой навуковую аснову, але часам даюць розныя вынікі. Так, ацэнка масы для самага вялікага наземнага драпежніка ўсіх часоў — тыраназаўра *Tyrannosaurus rex* — вар'іруецца ад трох да 18 тон. Кампіёне падкрэсліў, што гэтыя два падыходы «хутчэй узаемадапаўняльныя, чым супярэчаць адзін аднаму».

«У нашым разуменні таго, як выглядала тая ці іншая старажытная жывёла, заўсёды будзе нявызначанасць, звязаная з вагой, але наша новае даследаванне дазваляе лепш узважваць дыназаўраў і ў будучыні адкрывае шлях для больш рэалістычнай ацэнкі масы цела вымерлых жывёл», — прыводзіцца таксама словы яшчэ аднаго аўтара даследавання Дэвіда Эванса.

Паводле яго слоў, дарослы тыраназаўр важыў прыкладна сем тон. Дадзеная ацэнка ўзгадняецца як з рэканструкцыяй, так і з маштабаваннем канечнасцяў. У цэлым маса гэтага віду дыназаўра магла вар'іравацца ад пяці да дзесяці тон, таму што тыраназаўры былі розныя.

Лапа дапамогі

Лекі для кошак аказаліся эфектыўнымі супраць каранавіруса

Прэпараты ад віруснага перытаніту ў кошак могуць падаўляць работу неабходнага для размнажэння каранавіруса ферменту. Да такой высновы прыйшлі канадскія біёлагі пад кіраўніцтвам прафесара Альберцкага ўніверсітэта Джааны Лемье. Вынікі іх даследавання апублікаваны ў журнале *Nature Communications*.

Гаворка ідзе аб прэпаратах GC376 і GC373. Яны ўяўляюць сабой кароткія ланцужкі з дзвюх розных арганічных малекул, што могуць убудовацца ўнутр віруснага ферменту Мрго, які мае вялікае значэнне ў фарміраванні новых часціц каранавірусаў. Таму вучоныя вырашылі правесці, ці будуць гэтыя прэпараты падаўляць размнажэнне SARS-CoV-2 у клетках чалавека.

Для гэтага даследчыкі далі фермент Мрго з заражаных каранавірусам клетак і паспрабавалі злучыць яго з малекуламі GC376 і GC373. Аказалася, што яны надзвычай добра «склейваліся» з бялком, блакіруючы яго работу, пры гэтым значна мацней уздзеінічалі на бялок SARS-CoV-2, чым на аналагічны фермент узбуджальніка атыповай пнеўманіі, SARS-CoV-1.

Вопыты таксама паказалі, што нават невялікія дозы абодвух прэпаратаў цалкам блакіравалі размнажэнне каранавіруса, з двухразовай перавагай GC376.

Навукоўцы адзначаюць, што трэба як мага хутчэй правесці клінічныя выпрабаванні GC376 і GC373 для барацьбы з каранавірусам.

Сяргей СТАРЫНАЎ.
Фота з адкрытых крыніц.

Тут усё, як спяваецца ў песнях пра беларускіх партызан: бярозы ды сосны над зямлянкамі, шумлівія вершаліны над таямнічымі сцежкамі... Ёсць тут і жывы сведка тых часоў, калі лясныя гушчары надзейна хавалі сляды прыстанішча народных мсціўцаў, — магутны дуб, якому пад пяцьсот гадоў.

Стваральнікі гэтага комплексу імкнуліся аднавіць выгляд партызанскага лагера адпаведна з дакументальнымі крыніцамі, якія захоўваюцца ў Дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. У гады вайны такіх лясных баз на тэрыторыі Беларусі была вялікая колькасць, супраць акупантаў змагаліся амаль 380 тысяч партызан.

Рэканструктары аднавілі не толькі знешні выгляд зямлянак, але і далі магчымасць зазірнуць у кожную з іх — убачыць, як быў уладкаваны штаб, як жылі радавыя байцы, пазнаёміцца з інтэр'ерам лясной друкарні, разгледзець інструменты і зброю ў майстэрні.

Тут жа ўзведзены навес з шыльдай «Лясная школа». На гэтым месцы інструктар дзеліцца з экскурсантамі навыкамі выжывання ў лесе, нагадвае пра правілы беражлівых адносін да прыроды.

Супрацоўнікі ваенна-гістарычнага комплексу — людзі і дасведчаныя, і ініцыятыўныя. Адна з іх — выпускніца Беларускага дзяржаўнага тэхналагічнага ўніверсітэта Кацярына РАМАНЮК (на фота). Яна абараніла дыплом спецыяліста па турызме. Як і яе калегі, Кацярына сустрэае наведвальнікаў у адзенні ваенных часоў.

Яўген ПЯСЕЦКІ. Фота аўтара.

Удзельнікі VII Форуму рэгіёнаў Беларусі і Расіі наведалі ваенна-гістарычны комплекс «Партызанскі лагер», які знаходзіцца ў Дзяржынскім раёне. Тэматыка гэтай лясной экспазіцыі асабліва зацікавіла тых, хто працаваў у секцыі «Стварэнне ўмоў для павышэння сацыяльнай і эканамічнай актыўнасці моладзі ў мэтах устойлівага развіцця рэгіёнаў Беларусі і Расіі». Прадстаўнікі маладзёжнага парламента і маладзёжных арганізацый з беларускага боку і «Расійскага саюза сельскай моладзі» абмяняліся ўражаннямі ад убачанага ў лясных лагерах барацьбітоў за мір і спакой, падзяліліся сваімі планамі ў рэчышчы патрыятычнага выхавання.

ТУТ БЯРОЗЫ ДЫ СОСНЫ — ПАРТЫЗАНСКІЯ СЁСТРЫ...

ООО «Фрондера» извещает о проведении открытого аукциона по продаже имущества ОАО «УПРАВЛЕНИЕ МЕХАНИЗАЦИИ № 88»

Лот	Наименование	Местонахождение	Начальная цена без НДС, бел. руб.	Задаток, бел. руб.	Шаг аукциона без НДС, бел. руб.
1	Капитальное строение с инвентарным номером 250/С-35864, наименование – здание общепита, площадь – 412,7 кв. м.	Витебская обл., г. Полоцк, ул. Вологина, д. 4А	201000,00	20100,00	10050,00

В отношении Лота 1 проводятся первые торги после переоценки. Иную информацию касательно торгов можно узнать на сайте организатора торгов: www.orgtorg.by

Лот № 1 расположен на земельном участке с кадастровым № 223850100001002330, предоставляемом на праве постоянного пользования, площадью 0,3223 га, целевое назначение – для содержания и обслуживания здания общепита. Право постоянного пользования

УСЛОВИЯ АУКЦИОНА И КРИТЕРИИ ВЫЯВЛЕНИЯ ПОБЕДИТЕЛЯ

Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Аукцион проводится до наиболее высокой цены предмета аукциона. Аукционист объявляет участника, предложившего более высокую цену за предмет аукциона, трижды повторяет последнюю цену и при отсутствии надбавок объявляет о том, что имущество считается проданным лицу, которое предложило на аукционе самую высокую цену. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником, объект аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов. Данный участник получает статус «Претендент на покупку» и на него распространяются правила и условия, установленные законодательством для победителя аукциона. Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта (Объектов) после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона, затрат на публикацию в течение 14 (четырнадцати) дней со дня проведения аукциона.

Оплата приобретенного на аукционе Объекта (Объектов) производится в соответствии с договором купли-продажи, но не позднее 30 (тридцати) дней со дня проведения аукциона. Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона и затрат по размещению публикации в газете и на сайте bankrot.gov.by на основании счета-фактуры в течение 5 (пяти) дней со дня проведения аукциона.

Вознаграждение аукциониста – 5 % от конечной цены предмета торгов, складывающейся в ходе торгов.

На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона

Начало приема заявлений в 10.00 30.09.2020 г. Окончание приема заявлений в 16.00 29.10.2020 г. по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1121

Аукцион состоится 30.10.2020 в 14.30 (регистрация участников с 14.00 до 14.25) по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1121

Порядок оформления участия в аукционе, критерии выявления победителя торгов и порядок оформления результатов торгов содержатся на сайте <https://orgtorg.by/info/>

До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с **BY36ALFA30122215570040270000** в отделении «На Красной» ЗАО «Альфа-Банк», код банка ALFABY2X, УНП 192789344. Получатель – ООО «Фрондера». Назначение платежа: «Задаток для участия в аукционе по продаже имущества ОАО «Управление механизации № 88» (Лот №), проводимом _____ 2020 г.» **Срок внесения задатка: с 10.00 30.09.2020 г. по 16.00 29.10.2020 г.** Участник торгов, желающий участвовать в торгах по нескольким лотам, вносит задаток в размере, установленном для лота с наибольшей начальной ценой. Контактное лицо для вопросов по участию в торгах: +375 29 308 28 97, Аняида.

Контактное лицо для осмотра Объектов: +375 29 310 90 85, Дмитрий. По вопросам наличия обременений на вышеуказанные лоты обращаться по телефону +375 29 310 90 85, Дмитрий. Организатор аукциона вправе после опубликования извещения о проведении аукциона отказаться от его проведения в любое время, но не позднее чем за пять дней до наступления даты его проведения.

Организация и проведение аукциона осуществляется на основании норм Закона Республики Беларусь от 13.07.2012 № 415-3 «Об экономической несостоятельности (банкротстве)». Государственная регистрация договора купли-продажи и перехода права собственности на объекты недвижимости осуществляется Покупателем самостоятельно за свой счет

Организатор аукциона	ООО «Фрондера»: ☎ 8 (029) 305 86 50 • e-mail: info.torgi@orgtorg.by • сайт orgtorg.by 220113, Республика Беларусь, г. Минск, улица Мележа, 2, офис 1121
Продавец	ОАО «Управление механизации № 88»: г. Минск, ул. Промышленная, 23 в лице антикризисного управляющего ООО «ПрофДМ»: ☎ 8 (017) 395-81-34, 8 (017) 395-89-17, 8 (029) 392-89-06

Сведения о результатах проведения Рекламной игры «Школьная прокачка»

Сведения об организаторе:
Белорусско-эстонское совместное предприятие «ПРАЙМЭРИ» общество с ограниченной ответственностью с местом нахождения по адресу: 220030, Республика Беларусь, г. Минск, пер. Казарменный, дом 4, помещение 2. УНП 101132766.

Наименование Рекламной игры:
«Школьная прокачка»

Срок начала и окончания Рекламной игры:
Срок начала Рекламной игры – 10 августа 2020 года.
Срок окончания Рекламной игры – 09 октября 2020 года.

Сведения о государственной регистрации Рекламной игры:
Рекламная игра зарегистрирована Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь 03 августа 2020 года, свидетельство о государственной регистрации Рекламной игры № 3829.

Сведения о количестве участников Рекламной игры:
В Рекламной игре приняло участие 215 человек.

Сведения о розыгрыше призового фонда:
Призовой фонд Рекламной игры разыгран частично: Ежедневный приз №3 (шоколадные батончики SNICKERS КРИСПЕР с жареным арахисом, хрустящими рисовыми шариками и карамелью, покрытые молочным шоколадом 3*20 гр; Россия, 24 штуки в упаковке) разыгран в количестве 32 шт. Остались неразыгранными 16 Ежедневных призов № 3.

Остальной призовой фонд Рекламной игры разыгран полностью. Сведения о победителях и их выигрышах:

Фамилии и инициалы победителей с указанием их выигрышей размещены на сайте www.backtoschool.by по адресу: <https://backtoschool.by/hippo&belmarket> в глобальной компьютерной сети Интернет

Телефон для справок по вопросам проведения рекламной игры:
+375 17 239 07 13.
Также можно связаться с Организатором по телефону +375 29 513 46 94.

Сведения о результатах проведения Рекламной игры «На учебу зарядись»

Сведения об организаторе:
Белорусско-эстонское совместное предприятие «ПРАЙМЭРИ» общество с ограниченной ответственностью с местом нахождения по адресу: 220030, Республика Беларусь, г. Минск, пер. Казарменный, дом 4, помещение 2. УНП 101132766.

Наименование Рекламной игры:
«На учебу зарядись»

Срок начала и окончания Рекламной игры:
Срок начала Рекламной игры – 10 августа 2020 года.
Срок окончания Рекламной игры – 09 октября 2020 года.

Сведения о государственной регистрации Рекламной игры:
Рекламная игра зарегистрирована Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь 03 августа 2020 года, свидетельство о государственной регистрации Рекламной игры № 3830.

Сведения о количестве участников Рекламной игры:
В Рекламной игре приняло участие 1530 человек.

Сведения о розыгрыше призового фонда:
Призовой фонд Рекламной игры разыгран полностью. Сведения о победителях и их выигрышах:

Фамилии и инициалы победителей с указанием их выигрышей размещены на сайте www.backtoschool.by по адресу <https://backtoschool.by/sosedi> в глобальной компьютерной сети Интернет

Телефон для справок по вопросам проведения Рекламной игры:
+375 17 239 08 86.
Также можно связаться с Организатором по телефону +375 29 513 46 94.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

ЛОТ 1: капитальное строение с инвентарным номером 442/С-10910 (назначение – здание специализированное розничной торговли, наименование – здание (помещение) магазина «Джурный» (п. Гудогай), общей площадью 36,2 кв. м, расположенное по адресу: Островецкий р-н, Гудогайский с/с, п. Гудогай, ул. Привокзальная, 2А.

Лот № 1 расположен на земельном участке с кадастровым № 424681306601000518, площадью 0,0086 га (назначение – земельный участок для размещения объектов розничной торговли (обслуживания здания магазина «Джурный»), расположенном по адресу: Островецкий р-н, Гудогайский с/с, п. Гудогай, ул. Привокзальная, 2А.

Начальная цена продажи лота – 5 400 руб. (пять тысяч четыреста рублей) с учетом НДС. Сумма задатка – 540 руб. (пятьсот сорок рублей)

ЛОТ 2: капитальное строение с инвентарным номером 442/С-12130 (назначение – здание специализированное организаций оптовой торговли, материально-технического снабжения и сбыта продукции, наименование – скотобойный пункт с колбасным цехом), общей площадью 1911,2 кв. м, расположенное по адресу: Островецкий р-н, Гудогайский с/с, п. Гудогай, ул. Ленинская, 1Г.

Лот № 2 расположен на земельном участке с кадастровым № 424681306601000568, площадью 1,0541 га (назначение – земельный участок для размещения объектов оптовой торговли, материально-технического и продовольственного снабжения, заготовок и сбыта продукции (обслуживания скотобойного пункта, колбасного цеха), расположенном по адресу: Островецкий р-н, Гудогайский с/с, п. Гудогай, ул. Ленинская, 1Г. Земельный участок имеет ограничения (обременения) прав в использовании: земельные участки, расположенные на природных территориях, подлежащих специальной охране (в водоохранной зоне реки, водоема), площадью 1,0483 га; на природных территориях, подлежащих специальной охране (в прибрежной полосе реки, водоема), площадью 0,0058 га.

Начальная цена продажи лота – 132 000 руб. (сто тридцать две тысячи рублей) с учетом НДС. Сумма задатка – 13 200 руб. (тринадцать тысяч две тысячи рублей)

Условия проведения аукциона – аукцион без условий

Продавец – Островецкий филиал Гродненского областного потребительского общества, 221201, г. Островец, ул. Ленинская, 12, тел. 8-0191-286-72

Организатор торгов – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел. 55-87-70

Условия оплаты – по договоренности сторон. Срок заключения договора купли-продажи – не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукциона

Номер р/с для перечисления задатка – BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Беленинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBY2X, УНП 500833225

Аукцион состоится 30 октября 2020 г. в 11.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209

Порядок регистрации в качестве участника аукциона и правила проведения аукциона содержатся на сайте организатора аукциона <https://grino.by/auction/>

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 212, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед с 12.30 до 13.18

Последний день приема заявлений – 28 октября 2020 г. до 15.00

Телефон для справок: 55-87-71 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» <https://grino.by/auction/>

Информация о застройщике: Открытое акционерное общество «БелАТЭП» (ОАО «БелАТЭП»)

Место нахождения: 220033, г. Минск, ул. Стрелковая, д. 14. Режим работы: понедельник – пятница с 9.00 до 17.00, обеденный перерыв с 13.00 до 14.00, выходные дни – суббота, воскресенье.

Государственная регистрация застройщика: Открытое акционерное общество «БелАТЭП», зарегистрировано Минским городским исполнительным комитетом 10 июля 2000 года, № 100104554.

В проектах строительства жилых домов и иных объектов недвижимости в течение трех лет, предшествующих заключению договора, ОАО «БелАТЭП» участие не принимало.

Информация об объекте строительства: **Цель строительства:** строительство объекта недвижимости «Группа многоквартирных жилых домов в районе пересечения улиц Стрелковой и Рыбалко в г. Минске». Жилый дом № 1.2 по генплану. 1-я очередь строительства».

Этапы и сроки реализации строительства: начало строительства – 15 июня 2020 года, завершение строительства – 31.08.2021 г.

Государственная экспертиза проектной документации: экспертное заключение № 788-15/19 от 08 января 2020 года, выдано Республиканским унитарным предприятием «Лавгосстройэкспертиза».

Местонахождение строящегося многоквартирного жилого дома: г. Минск, в районе пересечения улиц Стрелковской и Рыбалко.

Характеристика строящегося многоквартирного жилого дома: 16-этажный 79-квартирный жилой дом в конструкциях серии М464-М-16. Наружные стены – из сборных железобетонных панелей толщиной 400 мм с эффективным утеплителем. Внутренние стены предусмотрены из железобетонных панелей толщиной 160 мм. Перегородки – блоки ячеистого бетона (СТБ 1117-98) толщиной 100 мм. В составе стеновых конструкций, разделяющих смежные квартиры, имеются сдвоенные перегородки из ячеистого бетона толщиной 100 мм каждая с заполнением зазора между ними минераловатными плитами толщиной 40 мм с последующим оштукатуриванием толщиной 20 мм. Перекрытия выполняются из железобетонных плит толщиной 160 мм. Высота помещений жилого дома (от пола до потолка) – 2,64 м. Проектом предусмотрены теплосеть, теплый технический чердак. Подъезд жилого дома имеет сквозной проход. Жилый

ПРОЕКТНАЯ ДОКУМЕНТАЦИЯ

«Группа многоквартирных жилых домов в районе пересечения улиц Стрелковой и Рыбалко в г. Минске».

Жилый дом № 1.2 по генплану. 1-я очередь строительства»

дом оборудован пассажирскими лифтами грузоподъемностью 400 кг и 630 кг. Все квартиры имеют остекленные лоджии. Окна и элементы остекления лоджий – из профиля ПВХ. Проектом предусмотрена звукоизоляция в виде упругих прокладок между шахтами лифтов и конструкциями здания. Для физических ослабленных лиц предусмотрены пандусы при входе в здание. Система отопления запроектирована двухтрубная горизонтальная поквартирная с установкой узла учета тепла для каждой квартиры. В проекте предусмотрены индивидуальный учет холодной и горячей воды для каждой квартиры и установка автономных пожарных извещателей. Предусмотрен расчетный учет электроэнергии: для каждой квартиры – в отдельных щитках. Все приборы объединены в систему автоматизированного учета (АСКУЭ). Наружная отделка: стены – фактурное покрытие защитно-декоративным полимерным составом (ЗДПС), окраска фасадной краской. Источник теплоснабжения – наружные тепловые сети.

Для телефонизации жилого дома проектом предусмотрено завод магистрального волоконно-оптического кабеля. Проектом предусмотрено охротно-переговорное устройство, предназначенное для ограничения доступа посторонних лиц в подъезды жилого дома и организации двусторонней связи между абонентом и посетителем.

Общее количество квартир – 79, в том числе однокомнатных квартир – 31, двухкомнатных квартир – 17, трехкомнатных квартир – 31.

Количество предлагаемых для заключения договоров объектов долевого строительства: двухкомнатных – 1 единица, однокомнатных – 5 единиц.

Цены на объекты долевого строительства: двухкомнатная квартира общей площадью 59,81 м². Стоимость строительства 1 м² квартиры составляет от 1140 (тысяча сто сорок) долларов США;

однокомнатная квартира общей площадью 39,96 м². Стоимость строительства 1 м² общей площади квартиры составляет 1250 (тысяча двести пятьдесят) долларов США;

однокомнатные квартиры общей площадью 37,98 м². Стоимость строительства 1 м² общей площади квартиры составляет 1270 (тысяча двести семьдесят) долларов США.

Условия оплаты в рассрочку: однокомнатная квартира общей площадью 39,96 м². Стоимость строительства 1 м² общей площади квартиры составляет 1280 (тысяча двести восемьдесят) долларов США;

однокомнатные квартиры общей площадью 37,98 м². Стоимость строительства 1 м² общей площади квартиры составляет 1300 (тысяча триста) долларов США.

Первоначальный взнос в размере от 30 % стоимости объекта долевого строительства в течение 10 (десяти) календарных дней со дня регистрации договора создания объекта долевого строительства в Мингосполком, остающаяся сумма – в соответствии с графиком платежей, являющимся приложением к договору.

Подлежащая оплате сумма определяется по официальному курсу белорусского рубля к соответствующей иностранной валюте, установленному Национальным банком Республики Беларусь на день платежа.

Условия оплаты: уплата цены объекта долевого строительства (цены договора) производится дольщиком одновременно не позднее 5 (пяти) календарных дней с момента регистрации договора создания объекта долевого строительства в местном исполнительном и распорядительном органе. По согласию сторон уплата цены объекта долевого строительства может быть произведена дольщиком поэтапно в установленном договором период по графику платежей.

Права застройщика на земельный участок: решение Минского городского исполнительного комитета от 27 февраля 2020 года № 578 «Об изъятии, предоставлении земельных участков и разрешении строительства».

Границы земельного участка: г. Минск, район пересечения улиц Стрелковой и Рыбалко.

Площадь земельного участка: 1,2442 га, назнече-

ние – для строительства объекта «Группа многоквартирных жилых домов в районе пересечения ул. Стрелковской и Рыбалко в г. Минске».

Элементы благоустройства: проектом предусмотрены полное благоустройство территории с организацией подъезда, тротуара для пешеходов, пешеходных дорожек по основным направлениям движения пешеходов. На прилегающей территории запроектированы: площадка для сбора бытовых отходов, детская игровая площадка, места для парковки автомобилей.

Общая характеристика жилого дома, которое будет находится в общей долевой собственности дольщиков после приема в эксплуатацию данного дома и передачи объектов долевого строительства дольщикам:

помещения инженерного назначения, межквартирные, лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыши, технические этажи и подвалы, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механическое, электрическое, сантехническое и иное оборудование, находящееся за пределами или внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию многоквартирного дома. Конкретный перечень имущества, входящего в состав общего имущества совместного долевладения, определяется застройщиком по итогам технической инвентаризации и передается застройщиком по акту приема-передачи представителю товарищества собственников либо лицу уполномоченному общим собранием дольщиков, либо уполномоченному местным исполнительным и распорядительным органом.

Предлагаемый срок ввода многоквартирного жилого дома в эксплуатацию: 31 августа 2021 года.

Договор строительного подряда: договор строительного подряда № 08/06-20 от 08 июня 2020 года, заключен Застройщиком с ОАО «МАТИД».

Условия ознакомления с объектом долевого строительства: ознакомление с объектом долевого строительства и ходом работ по его строительству можно в офисе продаж Застройщика, расположенного по адресу: г. Минск, ул. Стрелковская, д. 14, к. 21, 8 (029) 105 7171, 8 (029) 106 7171 или на сайте atp.by. Принятие и регистрация заявлений потенциальных дольщиков о заключении договоров создания объекта долевого строительства будет осуществляться через пять календарных дней после опубликования проектной декларации.

ВОСЕНЬСКАЯ ПАДКОРМКА САДУ

Што, чым і калі

Калі правільна даглядаць сад восенню, то ў будучым годзе плодовыя дрэвы і кусты парадуюць сакавітымі і смачнымі плодамі. Падчас плоданашэння расліны губляюць нямала сіл, таму правільная і своєчасвая падкормка ім проста неабходная. Яна не толькі павышае імунітэт, але і гарантуе садовым культурам удалую зімоўку, а таксама спрыяе іх росту і развіццю ў наступным сезоне.

Калі і чым падкарміць дрэвы і кусты?

Восеннюю падкормку можна пачынаць ужо ў жніўні і працягваць да кастрычніка. Гэта час, калі ўжо паспелі і сабраны агрэст, парэчкі, маліны, вішня, а таксама раннія сарты яблыкаў, груш, сліў, іншых плодových.

Вялікую памылку робяць садоўнікі, калі пераносяць падкормку кустоў і дрэў на вясновы перыяд. Бо восенню раслінам таксама неабходны пажыўныя элементы. Падкормкі праводзяць пасля плоданашэння дрэў і кустоў пры перакопцы зямлі ў іх прыствольных кругах, дыяметр якіх прыблізна адпавядае дыяметру кроны. Гэта дазваляе павысіць урадлівасць глебы і ўзбагаціць яе пажыўнымі рэчывамі.

Садовыя расліны маюць патрэбу ў макра- і мікраэлементах: азоце, каліі, фосфары, кальцыі, серы, жалезе і магніі. У значна меншай

колькасці неабходна ўносіць мікраэлементаў: марганец, бор, медзь, кобальт, малібдэн.

Якія менавіта ўгнаенні і ў якой колькасці ўносіць, залежыць ад віду і складу глебы. Але часцей за ўсё ўвосень раслінам не хапае фосфару і калію. Калі ў садзе лёгкая супясчаная або пясчаная глеба, ўгнаенняў спатрэбіцца больш, чым у выпадку з цяжкімі гліністымі грунтамі, з якіх пажыўныя рэчывы вымываюцца не так хутка.

Нормы ўнясення ўгнаенняў

Выдалішы плады, якія засталіся, і прыпсаваныя, пашкоджаныя галінкі, можна прыступаць да ўнясення арганічных і мінеральных ўгнаенняў.

Падкормка плодových дрэў

Пад дрэвы ўзрастаюць да васьмі гадоў ўносяць 30 кг перагною, а пад культуры, старэйшыя за дзевяць гадоў — 50 кг. Угнаенне

неабходна закладзіць у глебу на глыбіню 12—15 см (вішня і сліва) або 15—20 см (яблыня і груша).

Пад яблыні і грушы, акрамя арганікі, можна ўнесці 300 г суперфасфату і 200 г сульфату калію. Іх дабаўляюць разам з перагноем ці рассыпаюць вакол дрэва, прысыпаюць глебай і паліваюць.

Для вішні і слівы неабходна развесці 3 ст. л. суперфасфату і 2 ст. л. сульфату калію ў 10 л вады і шчодро паліць дрэвы. На кожнае дарослае дрэва спатрэбіцца чатыры вядры падкормкі.

Падкормка ягадных кустоў

Ягадныя кусты восенню таксама ўгнаюцца перагноем. Напрыклад, пад кожны дарослы куст агрэсту варта ўносіць ад 8 да 15 кг перагною і 40 г сульфату калію, а праз год яшчэ і па 160 г суперфасфату. Асабліва эфектыўнае ўнясенне мажарэнтаў разам з арганічнымі ўгнаеннямі, калі частку арганікі закладваюць у глебу, а частку — выкарыстоўваюць для мульчавання прыкаранёвай зоны.

Маліны і парэчкі падкармливаюць перагноем (10—15 кг пад адну расліну), а таксама ўносяць 60 г суперфасфату і 40 г калійнай солі пад кожны куст.

Лепш уносіць ўгнаенні ў баразенкі глыбінёй 20 см, выкапаныя на адлегласці 30 см ад куста.

Падкормка клубніц

У асаблівым доглядзе маюць патрэбу клубніцы. Пасля збору ўраджаю і абрэзкі старога лісця неабходна разрыхліць глебу на глыбіню 10 см і ўнесці комплекснае мінеральнае ўгнаенне. Ідэальна падыходзіць амафоска, бо яна ўтрымлівае не толькі фосфар, азот, калій, але і магній, кальцый, серу. На 1 кв. м павінна прыходзіцца каля 15 г сумесі. Уносіць мажарэнтаў трэба разам з перагноем, а зверху кусцікі замульчыраваць торфам і паліць.

Комплексныя ўгнаенні для саду

Выкарыстоўваюць комплексныя мінеральныя ўгнаенні ў садзе вельмі зручна. Пільны падбор мікра- і мажарэнтаў дазваляе забяспечыць раслінам паўнавартаснае харчаванне. Для плодывага саду рэкамендуецца спецыялізаваныя комплексныя мінеральныя ўгнаенні. Пры прымяненні комплексных ўгнаенняў нашмат лягчэй разлічыць прапарцыі для падкормкі: трэба толькі прытрымлівацца інструкцыі на ўпакоўцы.

СЁННЯ

Месяц

Першая квадра
24 верасня.
Месяц у сузор'і Рыб.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	7.10	18.47	11.37
Віцебск	7.00	18.36	11.36
Магілёў	7.00	18.38	11.38
Гомель	6.56	18.35	11.39
Гродна	7.25	19.03	11.38
Брэст	7.25	19.04	11.39

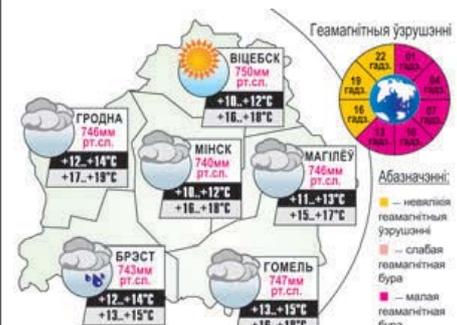
Імяніны

Пр. Веры, Любові, Надзеі, Сафіі, Зянона, Івана, Ільі, К. Веры, Любові, Надзеі, Віктара, Рыгора.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

...у суседзяў

ВАРШАВА +14...+18°	КІЕЎ +18...+18°	РЫГА +18...+18°
ВІЛЬНЮС +18...+20°	МАСКВА +17...+19°	С.ПЕЦЯРБУРГ +18...+18°

Даты

Падзеі

Людзі

30 ВЕРАСНЯ

1890 год — нарадзіўся Антон Янавіч Яляшэвіч, беларускі рымска-каталіцкі святар. У 1913 годзе скончыў Пецярбургскую духоўную семінарыю. У 1914-м пасвячоны ў ксяндза. У 1941—1943 гадах служыў ксяндзам на акупаванай тэрыторыі Віцебскай вобласці. Падчас карнай аперацыі нямецка-фашысцкіх захопнікаў супраць партызан у 1943 годзе спалены разам са сваімі вернікамі.

1905 год — нарадзіўся Канстанцін Міхайлавіч Якаўлеў, адзін з кіраўнікоў партызанскага руху на тэрыторыі Магілёўскай вобласці ў гады Вялікай Айчыннай вайны. З верасня 1941 года — кіраўнік групы Браўруйскага патрыятычнага падполля, у красавіку—верасні 1942-га — камісар 208-га партызанскага атрада, адначасова камісар Клічаўскага аперацыйнага цэнтра.

1930 год — арганізавана беларуская оперная студыя.

1940 год — нарадзіўся Валерый Сяргеевіч Салкаў, ваенны дзеяч Беларусі, генерал-палкоўнік.

1840 год — нарадзіўся Юхан Свенсен, нарвежскі кампазітар, скрыпач, дырыжор, адзін з заснавальнікаў нарвежскай нацыянальнай кампазітарскай школы.

Аўтар першых нарвежскіх сімфоній і сімфанічных рапсодый на нарвежскія тэмы.

1870 год — нарадзіўся Жан Батыст Перэн, французскі фізік, лаўрэат Нобелеўскай прэміі па фізіцы. Яго эксперыментальныя даследаванні броўнаўскага руху канчаткова даказалі рэальнасць існавання малекул.

1895 год — нарадзіўся Аляксандр Міхайлавіч Васілеўскі, ваенны дзеяч, Маршал Савецкага Саюза, двойчы Герой Савецкага Саюза.

1915 год — нарадзілася Соф'я Мікалаеўна Галюкіна, расійская артыстка балета, балетмайстар і педагог, народная артыстка СССР. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР.

1925 год — нарадзілася Вера Кузьмінчына Васілева, расійская актрыса тэатра і кіно, артыстка Маскоўскага тэатра сатыры, народная артыстка СССР. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР.

1950 год — на I Міжнародным астранаўтычным кангрэсе ў Парыжы было прынята рашэнне аб стварэнні Міжнароднай федэрацыі астранаўтыкі.

ВІСАРЫЁН БЯЛІНСКІ

«Нягоднікі таму паспяхова ў сваіх справах, што абыходзяцца з сумленнымі людзьмі, як з нягоднікамі, а сумленныя людзі абыходзяцца з нягоднікамі, як з сумленнымі людзьмі».

УСМІХНЕМСЯ

Шэпт у кіно: — Рома, чаму ты сёння такі халодны? — Ціха, Соня, ціха, усё нармальна — гэта ты за марозіва схаплася...

Прыходзіць Васіль да суседа: — Я здака прашу прабачэння, але, мяркуючы па колеры вашага носа, у вас павінен быць штопар! Сустракаюцца два сябры. — Як справы? — А што, ты ўжо ведаеш? — А праўда, што па дрэве можна даведацца, дзе поўнач, а дзе поўдзень? — Вядома, праўда! Елка — поўнач, пальма — поўдзень!

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Рэгістрацыйнае пасведчачанне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч. АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ ў МІНСКУ: прыёмная — 311 17 13 (тэл.факс); адрэдакцыі: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ ТЭЛ.ФАКС: 311 17 27,

е-мэйл: reklama@zvyazda.by

Афіцыйны афіцыйны сайт: www.zvyazda.by. Інфармацыя не з'яўляецца суадпавядальнікам з меркаванымі рэдакцыямі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пisma. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zvyazda.by

е-mail: info@zvyazda.by

(для зваротаў): zvarot@zvyazda.by

Газета адрэдакцыя ў Рэспубліканскім унітарным прайнтрывстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ПП № 02330/106 ад 30.04.2004, 220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 14.804. Індэкс 63850. Зак. № 2856.

Нумар падпісаны ў 1930

29 верасня 2020 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12